

ΤΟ ΣΚΙΑΧΤΡΟ ΤΟΥ ΧΩΡΑΦΙΟΥ

Ο ΜΠΑΡΜΠΑΣΤΑΘΗΣ
ἔσπειρε σιτάρι εἰς τὸ
χωράφι του, διὰ νὰ
φυτρώσουν στάχυα,
νὰ μεγαλώσουν, νὰ
μεστώσουν, νὰ κι-
τρινίσουν, καὶ ἔπειτα
νὰ τὰ θερίσῃ καὶ τὰ
ἀλωνίσῃ ὁ Μπαρ-
μπαστάθης, νὰ βάλῃ
τὸ σιτάρι εἰς τὰ σακ-
κιά, νὰ τὸ 'πάγῃ εἰς τὸν μύλον, νὰ τοῦ τ' ἀλέ-
σῃ ὁ μυλωνᾶς, νὰ τὸ 'πάγῃ ἀλεσμένον ἀλευρι
εἰς τὸ σπίτι του μετὸν γαῖδαρόν του, νὰ τὸ ζυ-
μώσῃ ἢ κυρὰ Στάθαινα, νὰ κάμῃ πῆταις καὶ
ψωμιὰ καὶ νὰ φάγουν τὰ παιδάκια του.

Ἄλλὰ τὰ πουλιά δὲν εἰξεύρουν διατί τὸ
ἔσπειρε τὸ σιτάρι ὁ Μπαρμπαστάθης· νομίζουν
ὅτι τὸ ἔσπειρε δι' αὐτά.

Καὶ πετοῦν λοιπὸν μέσα εἰς τὸ χωράφι καὶ
τρώγουν ὅσο εἰμποροῦν.

Ὁ Μπαρμπαστάθης ὅμως δὲν εἶνε διόλου
εὐχαριστημένος· καὶ διὰ νὰ μὴ τοῦ τρώγουν
τὰ πουλιά τὸ σιτάρι του, ἔβαλε μέσα εἰς τὸ
χωράφι του ἓνα φύλακα.

Κυττάζετε τὴν εἰκόνα διὰ νὰ ἰδῆτε ποῦτος
εἶν' αὐτὸς ὁ φύλακας.

Ἀπὸ μακρὰν, μετὰ αὐτὸ τὸ φόρεμα καὶ τὸ

καπέλλον ἐμοιάζει μετὰ κύριον... ἀλλὰ πολὺ κακονδυμένον κύριον.

Ἄλλὰ τί νομίζετε; ἐφοβήθησαν τὰ πουλιά;

Τὰ πονηρὰ ἐκατάλαβαν ὅτι ὁ φύλακας ἐκεῖνος εἶνε φεύτικος καὶ πετοῦν ἄφοβα εἰς
τὸ χωράφι. Ἐνα μάλιστα ὑπῆγε κ' ἔκαμε τὴν φωλεάν του μέσα εἰς τὴν τσέπην τοῦ
κυρίου· ἀνέβη καὶ εἰς τὸ κλαδάκι ποῦ βγαίνει ἀπὸ τὸ καπέλλο του καὶ κυττάζει τὰ
μικρά του.

Ὁ Μπαρμπαστάθης ὅταν ἦλθεν εἰς τὸ χωράφι του, τὰ εἶδε καὶ ἐχαμογέλασε· ἀλλὰ
δὲν ὑπῆγε νὰ κρημνίσῃ τὴν φωλεάν, καὶ νὰ σκοτώσῃ τὰ μικρά, οὔτε παραμόνευσε τὴν
μητέρα των μετὰ τὸ τουφέκι νὰ τὴν σκοτώσῃ.

Ὁ Μπαρμπαστάθης εἶνε καλὸς ἄνθρωπος καὶ τὰ λυπάται τὰ πουλιά, γι' αὐτὸ καὶ
ὁ Θεὸς θὰ τοῦ δώσῃ πολὺ σιτάρι· ὅσο καὶ ἂν φάγουν τὰ πουλιά, θὰ μείνῃ πάλι πολὺ
νὰ 'πάγῃ εἰς τὸ σπίτι του, νὰ ζυμώσῃ πῆταις καὶ ψωμιὰ ἢ κυρὰ Στάθαινα καὶ
νὰ φάγουν τὰ παιδιά των.

ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ ΠΤΗΝΩΝ

Η ΧΗΝΑ

Κύριε,

Προχθές τὸ βράδυ ἐκεῖ πού ἐσταλαβουτούσα εἰς τὰ ὀλίγα νερά τοῦ Ἰλισσοῦ, εἰς τὴν Καλλιρρόην, ἤκουσα νὰ μαλώνουν δύο παιδιά ἐπάνω εἰς τὴν γέφυραν τοῦ Σταδίου.

— Εἶσαι χήνα! εἶπεν ἕξαρνα τὸ ἓν.

— Ἐμένα, βρέ, λές χήνα; σὺ εἶσαι χήνα! εἶπε θυμωμένον τὸ ἄλλο, καὶ τοῦ ἐκαταιθάσε μίαν γροθιάν.

Δὲν ἐπερίμενα νὰ ἰδῶ πῶς ἐτελείωσε τὸ ξυλοκόπημα, διότι ἔφυγα ἀπ' ἐκεῖ κατασυχυσμένη.

— Χήνα! ἔλεγα μὲ τὸν νοῦν μου, μὲ τὸν ὑβριστικὸν τρόπον πού τὸ λέγουν, θὰ πῆ: κοιμισμένη, κουτέ, βλάκα! Μὰ διατί κατήντησε εἰς τέτοιαν σημασίαν τὸ ὄνομά μας, διατί;

Ἐτρεξα ἴσα κ' εὐρήκα κάτι γραίας χήνας.

— Διατί οἱ ἄνθρωποι ἔχουν τὸνομά μας διὰ ὑβριτων; ταῖς λέγω μὲ παράπονον.

Μοῦ ἀπεκρίθησαν ὅτι καὶ αὐτὰ δὲν εἰξεύρουν διατί, ἀλλ' ὅτι οἱ ἄνθρωποι μᾶς θεωροῦν ὡς τὰ πλέον κουτὰ πτηνά. Μία μάλιστα, ἡ ὁποία περῶν ὡς ἡ πλέον γραμματισμένη, μοῦ εἶπε ὅτι καὶ αὐτὴ ἡ «ΔΙΑΠΛΑΣΙΣ ΤΩΝ ΠΑΙΔΩΝ» πού λέγει ὅτι ἀγαπᾷ τὰ πτηνά καὶ τὰ ζῷα, μᾶς ἔλαμε γελοίας, διότι διηγῆθη εἰς τὰ παιδιά μίαν ἱστορίαν, ὅτι τάχα μίαν χήναν ἤθελε νὰ μάθῃ γράμματα καὶ μίαν ἀλωποῦ ἔλαμε τὸν δάσκαλον καὶ τὴν ἐπροσκάλεσε κοτὰ τῆς καὶ τὴν ἔφαγε καὶ ἀπὸ τότε, ὅταν θάλεον νὰ εἰποῦν κανένα κουτόν, τὸν λέγουν: Χήνα!

Ἐἶνε ψεῦμα ψεῦμα ψεῦμα, κύριε, αὐτὴ ἡ ἱστορία! καὶ εἶνε ὀλοφάνερρον ὅτι τὴν ἔφαγαν ἀπὸ τὸν νοῦν των, διὰ νὰ δεῖξουν ἐξυπνάδα εἰς βάρος μας ἢ καμμία πονηρὰ ἀλωποῦ, ἢ κανεὶς κουτὸς συγγραφεὺς πού δὲν θὰ εἶχε τί νὰ γράψῃ.

* *

Νὰ μᾶς ὑβρίζουν ἄλλο αἶ, εἶνε δυσάρεστον. ἀλλὰ κάπως ὑποφέρεται· ἀλλὰ καὶ σεῖς οἱ Ἕλληνες νὰ σοκοφαντῆτε τόσο ἄδικα ἡμᾶς τὰς Ἕλληνίδας; μὴ ἀνοίγετε τὰ ὀμμάτιά σας μὲ ἐκπλήξιν, κύριε! καὶ εἴμεθα Ἕλληνίδες, διότι εἰς τὴν Ἑλλάδα ἐπρωτόφανήκαμεν, ὅπως καὶ τόσα ἄλλα μεγάλα πράγματα, καὶ ἔπειτα ὑπήγαμεν καὶ εἰς ἄλλα μέρη· εἰς τὴν Ἑλλάδα ἡμεῖς ἡμεῖς ἀπὸ τοὺς χρόνους τοῦ Ὀμήρου· ὁ μέγας φιλόσοφος Ἀριστοτέλης ὅταν ὁμιλῇ δι' ἡμᾶς (καὶ ὁμιλεῖ μὲ σπουδαίοντα, κύριε, αὐτὸς καὶ ὄχι ὅπως ἡ πονηρὰ ἀλωποῦ ἢ ὁ κουτὸς συγγραφεὺς) ὁμιλεῖ ὡς νὰ εὐρισκώμεθα εἰς τὴν Ἑλλάδα πολλὰς ἑκατοντάδας χρόνους πρὸ τῆς ἐποχῆς του.

Εἴμεθα λοιπὸν Ἕλληνίδες, κύριε, καὶ ἡ εὐγένεια ἀπαιτεῖ νὰ μὴ μᾶς ὑβρίζετε, καὶ ὄχι μόνον ἡ εὐγένεια, ἀλλὰ καὶ ἡ δικαιοσύνη· διότι δὲν εἴμεθα διόλου κουτὰ ἡμεῖς· ἐρωτήσατε, ὄχι τοὺς ἀμαθεῖς οἱ ὅποιοι δὲν εἰξεύρουν τί χρῶμα ἔχει τὸ αὐγὸν μας, ἀλλ' ἐκείνους οἱ ὅποιοι ἔλαβαν τὸν κόπον καὶ ἐξήτασαν μὲ προσοχὴν τί εἴμεθα καὶ πῶς ζοῦμεν, δηλαδὴ τοὺς Ὀρνιθολόγους καὶ θὰ σᾶς εἰποῦν ὅτι ὄχι μόνον δὲν εἴμεθα κοιμισμένα, ἀλλ' ὅτι εἴμεθα καὶ πολὺ ἐξυπναὶ ὅταν τὸ φέρῃ ἡ ἀνάγκη.

* *

Τὸν παλαιὸν καιρὸν εἶχαν πολὺ καλλιτέραν ἰδέαν δι' ἡμᾶς· ἂν τώρα τὸ μέλλον μας εἶνε νὰ κατατήσωμεν εἰς τὸ ταψὶ καὶ εἰς τὸν φούρνον (καὶ ποῖος εἰξεύρει ἂν ἐμὲ δὲν μὲ φάγῃ κανεὶς ἀπὸ σᾶς πού μὲ διαβάξετε τώρα), τὸν παλαιὸν καιρὸν ὅμως οἱ Αἰγύπτιοι μᾶς ἐλάτρευαν ὡς θεοῦς, οἱ Ῥωμαῖοι μᾶς ἐτιμῶσαν καὶ μᾶς ἔτρεφαν μέσα εἰς τὸ Καπιτώλιον, καὶ ἡμεῖς ἐσώσαμεν τὴν Ῥώμην. Ὡ! αὐτὴ εἶνε ἡ μεγαλειτέρα πράξις τὴν ὁποίαν ἐκάμαμεν εἰς τὸν κόσμον, καὶ ὅταν τὴν ἐθυμῶμαι κινῶ τρεμουλιαστὰ τὸν λαιμὸν μου καὶ ἀνοίγω τὸ ράμφος μου ὡς νὰ χάπτω κάτι τι (κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον, κύριε, συνειθίζομεν νὰ συγχινώμεθα ἡμεῖς αἱ χήναι.) Καὶ θὰ σᾶς τὴν διηγῆθῃ τὴν πράξιν μας. Οἱ Γαλάται ἐπολιοῦσαν τὴν Ῥώμην εἰς τὰ 390 π. Χ. μίαν σκοτεινὴν, κατασκότεινην νύκτα πού δὲν εἰμποροῦσε κανεὶς νὰ διακρίνῃ τὸ ράμφος του, ἐσκαρφάλωσαν εἰς τὸ φρούριον καὶ μερικοὶ ἀνέβησαν ἕως εἰς τὰς ἐπάλξεις· ἐτελείωσε! μετὰ δύο λεπτὰ ἡ Ῥώμη, ἡ μεγάλη, ἡ πρωτεύουσα τοῦ κόσμου Ῥώμη θὰ ἐκυριεύετο ἀπὸ τοὺς Γαλάτας· ἀλλὰ μερικοὶ πρόγονοί μου ἀπεριμῶναι εἰς τὴν Ἡραν ἔβαλαν τὰς φωνὰς· ἐξύπνισεν ἕνας γενναῖος πολεμιστὴς, ὁ Μάνλιος, ἐκρήμνισεν κάτω ἀπὸ τὸ φρούριον τοὺς δύο τρεῖς Γαλάτας πού εἶχαν ἀναβῆ, ἐβόναξε τὴν φρουρὰν εἰς τὰ ὄπλα, ὑπερήσπισαν τὸ μέρος, καὶ... ἐσώσαμεν τὴν Ῥώμην!

* *

Εἶνε δύο εἰδῶν χήναι, ἄγρια καὶ ἡμεροὶ· αἱ ἄγρια πετοῦν, ἡμεῖς δὲν πετοῦμεν καὶ ἐξ αἰτίας τῆς ἀχρηστίας ἔχοναι μικρότερα καὶ πτερά μας (αὐτὸ ὅς τὸ συλλογισθῶν ὅσα παιδιά ἀφύοναι ἀχρηστον τὸν νοῦν των) καὶ ἐνῶ ἐκεῖναι διασχίζουν τὸν ἀέρα καὶ ταξιδεύουν ἀπὸ χώρας εἰς χώραν, ἡμεῖς περιπατοῦμεν

βαρεῖα βαρεῖα ὡς σαματάδες γραῖαι εἰς τὴν αὐλήν, ἢ πηγαίνομεν τὸ βράδυ βράδυ εἰς τὸ ποτάμι νὰ κάμωμεν τὸ λουτρόν μας καὶ νὰ φάγωμεν καὶ κανὲν ακολήκη, ἢ ἄλλο τίποτε, διότι τρώγομεν καὶ ρίζας, χόρτα, λάχανα, κριθᾶρι, καὶ καρπούς.

Ἐπακούομεν εἰς τὰ μικρὰ παιδιά τὰ ὁποῖα μᾶς πηγαίνουν εἰς τοὺς ἀγρούς καὶ μᾶς βόσκουν· καὶ διὰ νὰ ἐνοήσητε πόσον τοὺς ἀγαπῶμεν τοὺς μικροὺς μας φύλακας καὶ πόσον εὐγνωμοσύνην αἰσθανόμεθα εἰς ὅσους μᾶς κάμουν καλόν, θὰ μοῦ ἐπιτρέψετε νὰ σᾶς εἰπῶ τὴν ἱστορίαν τῆς γαϊγᾶς μου τὴν ὁποίαν μοῦ διηγῆθῃ ἡ ἴδια.

« Ἐνα κορίτσι ἕως δώδεκα χρόνων, πού τῷλεγον Ἀμυγδαλιὰ, ἐφύλαγε μερικά πρόβατα καὶ λίγαις χήναις. Ἐνα βράδυ ἔκαμε πολὺ ζέστην καὶ ἀπεκοίμηθη ἡ Ἀμυγδαλιὰ κάτω ἀπὸ ἕνα δένδρον· αἱ χήνες ἔδοσαν τριγύρω τῆς ἕξαρνα μίαν ἀλωποῦ βγαίνει μέσα ἀπὸ τὰ χαμόκλαδα, ὄρμα καὶ πιάνει τὴν γαϊγᾶ μου ἀπὸ τὸν λαιμὸν!...

Ἡ καυμένη ἡ γαϊγᾶ μου σπαρταρᾷ εἰς τὸ στόμα τῆς ἀλωποῦς καὶ αἱ ἄλλαι χήνες βάζου ταῖς φωναῖς καὶ φεύγουν. Μερικοὶ τρέχουν εἰς τὴν Ἀμυγδαλιὰ, κτυποῦν τὰ πτερά των μὲ τρόμον καὶ τὴν τραβοῦν ἀπὸ τὰ φορέματα διὰ νὰ τὴν ἐξυπνήσουν. Εἰς τὴν ζωὴ σας, κύριε, εἰπήτε μου, εἰμποροῦσάν ἀνόητα ζῷα νὰ τὸ κάμουν αὐτὸ ποτέ;

Ἡ Ἀμυγδαλιὰ σηκώνεται ἕξαρνα, βλέπει τὰς χήνας τῆς σκορπισμένας καὶ τὴν ἀλωποῦ νὰ τραβᾷ μὲ κόπον τὸ θῦρά τῆς. Τὸ καλὸ ἦτο πού ἡ μακαρίτισσα ἡ γαϊγᾶ μου ἦτο πολὺ παχειὰ· τὸ πάχος τῆς τὴν ἔσωσε· ἡ ἀλωποῦ δὲν εἰμποροῦσε νὰ τὴν σημάσῃ καὶ νὰ φύγῃ γρήγορα, καὶ ἡ Ἀμυγδαλιὰ τὴν ἐπρόφθασε. Ἦτο πλέον εἰς τὸ νῦν καὶ αἰεὶ τὴν εἶχε μισοτραγγαλίσει καὶ ὀλίγον ἀκόμη θὰ τὴν ἐπνιγε. Ἡ Ἀμυγδαλιὰ τὴν ἐπῆρε εἰς τὴν ἀγκαλιὰ τῆς, τὴν ἐπεριποιήθη ὅσον εἰμποροῦσε. Ἐπὶ τέλους ἡ γαϊγᾶ μου ἔγινε καλὰ.

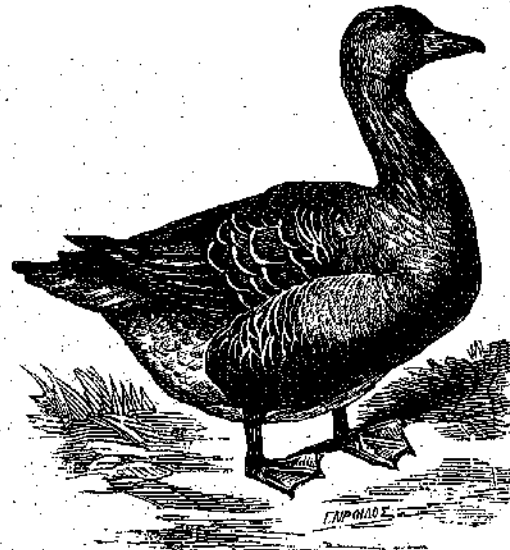
Ἀπὸ τὴν ἡμέραν ἐκείνην, κύριε, στιγμὴν δὲν ἀπεμακρόνη ἀπὸ τὴν Ἀμυγδαλιὰ, ἔτρεχε κατόπιν τῆς παντοῦ ὅπου ἐπήγαγε· αὐτὸ ἐβάσταξεν ἕνα χρόνον, ἀλλὰ μίαν ἡμέραν ἤλθαν χωραφύλακες κ' ἐπῆραν τὴν Ἀμυγδαλιὰ καὶ κατὰ ἄλλους ἀνθρώπους καὶ τοὺς ὑπῆγον εἰς τὰς Ἀθήνας διὰ νὰ μαρτυρήσουν εἰς τὸ

κακούργιοδικεῖον διὰ τὸν φόνον πού εἶχε γείνει ἔξω ἀπὸ τὸ χωριὸ των. Ἐπειτα ἀπὸ ἕνα μῆνα ἐπέστρεψεν ἡ Ἀμυγδαλιὰ καὶ ὑπῆγε ν' ἀγκαλιᾶσθῃ τὴν μάνα τῆς καὶ τ' ἀδέλφια τῆς· ἦτο βράδυ· ἐκείνην τὴν ὥραν ἴσα ἴσα ἤλθαν αἱ χήνες ἀπὸ τὸ λιβάδι· μία ἀπ' αὐτὰς χωρίζεται ἀπὸ τὰς ἄλλας, ἀνοίγει τὰ πτερά τῆς, καὶ πηδᾷ μέσα ἀπὸ τὸ παράθυρον μὲ μίαν φωνὴν τόσο δυνατὴν πού κατετρόμαξαν ὄλοι. Ἦτο (τὸ ἐνοήσατε βέβαια) ἡ γαϊγᾶ μου, πού ἄμα ἤκουσε τὴν φωνὴν τῆς Ἀμυγδαλιᾶς ἔτρεξε νὰ τὴν ἰδῇ καὶ ἐφανέρωσε (ὅπως εἰξευρε ἡ κακομοῖρα) τὴν χαρὰν τῆς πού ἤλθε...

* *

Καὶ ἄλλα εὐγενῆ αἰσθήματα εἰμποροῦμεν, κύριε,

νὰ αἰσθανθῶμεν ἡμεῖς αἱ χήνες· πρὸ πάντων τὴν μητρικὴν στοργὴν ἀπὸ τ' αὐγὰ μας (τὰ ὁποῖα εἶνε πολὺ μεγαλιέτερα ἀπὸ τῆς κότας καὶ ἔχουν χρῶμα θαμβὸν πράσινον) εἰς εἰκοστοκτὴ ἡμέρας ξεκλωσῶμεν ὀκτὼ ἕως δώδεκα χηνάκια· τὰ καυμένα· τι εὐμορφα πού εἶναι μὲ τὸ κίτρινον των χνουδι· ὁμοιάζουν ὡτὰν καναρινάκια· καὶ τ' ἀγαπῶμεν, τὰ λατρεύομεν· τὰ περιποιούμεθα, τὰ προσέχομεν, τὰ προστατεύομεν ὡς τολμήσῃ νὰ τὰ πειράξῃ κανεὶς καὶ βλέπει· προχωροῦμεν ἐπάνω του μὲ λαιμὸν τεταμένον, μὲ ὀμμάτια γουρλωμένα, μὲ ράμφος ὀλάνοικτον, καὶ

σφριζόντας παρακολουθοῦμεν μὲ τὸ ἀγριεμένον βλέμμα μας καὶ μὲ τὰς κινήσεις τῆς κεφαλῆς μας τὰς κινήσεις τοῦ ἐχθροῦ μας· καὶ ὄχι μόνον τὰ ἰδικὰ τῆς παιδιὰ ὑπερασπίζεται κάθε χήνα, κύριε, ἀλλὰ καὶ τὸν ἄλλων χηνῶν· μήπως διὰ τοῦτο μᾶς νομίζετε κουτὰς;

* *

Σᾶς στέλλω τὴν φωτογραφίαν μου: ἡ κεφαλὴ μου, (ὡς βλέπετε), εἶνε μικρὰ, τὸ ράμφος μου πλατὺ καὶ (ὅπως δὲν βλέπετε) πορτοκαλὶ καὶ ἔχει εἰς τὸ ἄκρον κάτι ὀδόντας οἱ ὅποιοι δαγκάνουν, ὅταν τύχῃ ἀνάγκη· ἔχοναι αὐτὰ, τὰ ὁποῖα δὲν τὰ βλέπετε ὅτε εἶνε τὴν φωτογραφίαν, οὔτε εἰς τὸ πρωτότυπον, διότι εἶνε κατὰ πολὺ μικρὰ καὶ κρύπτονται κάτω ἀπὸ τὰ πτερά τοῦ λαιμοῦ μας· ἐν τούτοις ἀκούομεν, καὶ ἔχο-

μεν μάλιστα ὄξειαν τὴν ἀκοήν, ὥστε νὰ μὴ μᾶς διαφεύγη καμμία ἀνοησία ἀπὸ ἅσας λέγουν οἱ ἀμαθεῖς διὰ λογαριασμόν μας. Οἱ πόδες μας εἶνε πρὸς τὰ ὀπίσω τοῦ σώματός μας καὶ εἶνε κοντοί· ἀνάμεσα εἰς τὰ δάκτυλά μας ἔχομεν δέρμα πλατὺ τὸ ὁποῖον μᾶς εὐκολύνει πολὺ ὅταν κολυμβῶμεν· διότι μεταχειριζόμεθα τοὺς πόδας μας ὡς κωπία· δι' αὐτὸ δὲ τὸ δέρμα μᾶς λέγουν στεγανόποδα, ὅπως καὶ ταῖς πόποιαις καὶ ἄλλα πτηνά. Αἱ πτέρυγές μας εἶνε πλατεῖαι καὶ ὄχι μακραί, ἡ δὲ οὐρά μας εἶνε κοντή· μετὰ τὰ μικρά μας δὲ πτερὰ, τὰ πτίλα, γεμίζουν στρώματα.

Ὅταν πίπτουν τὰ πτερὰ μας, κρυπτόμεθα, διότι ἐννοοῦμεν ὅτι εἶνε ἐντροπή νὰ εἶνε κανεὶς γυμνός· μόνον δὲ ὅταν φυτρώσουν βγαίνομεν ἔξω καὶ τρέχομεν ἐπάνω κάτω μετὰ φωνὰς χαρᾶς· μοῦ φαίνεται, κύριε, ὅτι ἔχομεν τὸ δικαίωμα νὰ ὑπερηφανυώμεθα διὰ τὰ πτερὰ μας, διότι ἐπὶ τέλους εἶνε ἰδικά μας, καὶ δὲν καμαρώνομεν μετὰ ξένα πτερὰ ὅπως αἱ κυραὶ σας....

Ὅλη ἡ ἀνθρωπότης, κύριε, τιμᾷ τὸν ἐφευρέτην

τῶν σιδηρῶν γραφίδων, ἀλλὰ κανεὶς λέξιν δὲν λέγει δι' ἡμᾶς αἱ ὁποῖαι τὰς ἐφευρήκαμεν πολὺ προητέρα ἀπ' αὐτόν, τοῦλάχιστον ἐδώκαμεν τὴν ὕλην, τὰ πτερὰ, ἀπὸ τὰ ὁποῖα τὰς κατασκευάζαν μετ' ὀλίγον ἔξοισμον· αἰῶνας ὀλοκλήρους ἔγραφαν οἱ ἄνθρωποι μετὰ τὰ πτερὰ μας· ἀκόμη ἕως σήμερον τὰς γραφίδας τὰς λέγετε κέντρας ἀπὸ τὸ λατινικὸν ρεππα, τὸ ὁποῖον σημαίνει πτερόν. Πόσαι μεγάλαι ἰδέαι ἐπέρασαν ἀπὸ τὰ πτερὰ μας, πόσοι κοιηταὶ καὶ φιλόσοφοι ἐκράτησαν τὸ πτερόν μας εἰς τὴν χεῖρά των! Εἰς ἀπὸ τοὺς μεγάλαιτους ἀνθρώπους τῶν χρόνων τούτων, ὁ Βίκτωρ Οὐγγώ, γράφει, λέγουσιν, ἀκόμη μετὰ πτερόν χήνας.

Κ' ἐγὼ ἐβγάλα ἐν ἀπὸ τὴν πτέρυγά μου καὶ σὰς ἔγραφα τὴν ἐπιστολήν αὐτὴν μολοντί δὲν εἶμαι οὕτε μεγάλος ἄνθρωπος, οὕτε κἂν ἄνθρωπος, ἀλλ' ἀπλῶς

Χῆνα.

Ὅτι πιστὸν ἀντίγραφον

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗΣ Π. ΚΟΥΡΤΙΔΗΣ
(Αἰμίλιος Βίμαρμένος)

ΑΙ ΣΥΝΔΙΑΛΕΞΕΙΣ ΤΟΥ ΠΑΠΠΟΥ

Η ΖΑΧΑΡΙΣ

Ἡ οἰκία τῶν τριῶν γνωστῶν μας ἀδελφῶν, τῆς Οὐρανίας, τῆς Βερενίκης καὶ τῆς Θεανῶς εἶνε εἰς ἀνησυχίαν· διότι ἡ Σταυρούλα, ἡ ὁποία εἰζέυρε νὰ φηγὴ τὸσον λαμπρὸν καφὲν, ὅπως ἐνούμεισθε, ἡ Σταυρούλα, ἡ ὁποία ἤλθε δεκατριῶν ἐτῶν κοριτσάκι εἰς τὴν οἰκίαν ἐκείνην καὶ ἔμεινεν ἐννεὰ ὀλόκληρα ἔτη, ἡ καλὴ Σταυρούλα ἀνεχώρησεν εἰς τὴν Ἄνδρον, τὴν πατρίδα τῆς, διὰ νὰ ὑπανδρευθῆ. Μετὰ ποίαν λύπην τὴν ἔβλεπαν αἱ τρεῖς ἀδελφαὶ τὰς τελευταίας ἡμέρας νὰ εἰτοιμάζῃ τὰ φορέματά της, νὰ τακτοποιῇ τὰ προικιά της εἰς τὸ ὄριον σεντοῦκι τὸ ὁποῖον τῆς ἔχαριεν ἡ κυρία της, καὶ μετὰ ποίαν συγκίνησιν τῆς ἐπρόσφερον ἡ καθεμία ὡς δῶρον καὶ τι χρησίμου διὰ τὸ νοικοκυριὸν της!

Ἄλλ' ὅταν ἤλθεν ὁ θεὸς τῆς Σταυρούλας, εἰς γέρον Ἀνδριώτης μετὰ βαμβακερὰν βράκαν καὶ μεγάλο φέσι, νὰ τὴν πάρῃ, καὶ ἔφθασεν ἡ μικρὰ ὥρα τοῦ χωρισμοῦ, αἱ τρεῖς ἀδελφαὶ ἤρχισαν τὰ κλαύματα εἰς τὰ γερὰ. Τὴν ἀγαποῦσαν πολὺ τὴν Σταυρούλαν, ἀπὸ μικρὰ κοριτσάκι τὴν εἶχαν εἰς τὸ πλάγι τῶν καὶ ἦτο τὸσον καλὴ, καὶ τὰς ἐπεριποιοῖτο τὸσον καλὰ τὰς τρεῖς ἀδελφάς, καὶ τώρα ἐφευγε πλέον διὰ πάντα, διὰ πάντα! Ἡ Θεανὴ μάλιστα ἡ ὁποία εἶχε γεννηθῆ τὸν ἴδιον χρόνον ποῦ εἶχεν ἔλθει ἀπὸ τὴν Ἄνδρον τὴν Σταυρούλα, καὶ ἐμεγάλωσεν εἰς τὰ χέρια της, ὅπως λέγουσιν, ἔκλειεν ὡσὲν μωρόν, ἦτο ἀπαρηγόρητη.

— Παππού, λέγει ἔξαφνα, ὡς νὰ τῆς ἤλθε μία ἰδέα, παππού, νὰ μᾶς πᾶς ἔς τὸν Πειραιᾶ, νὰ τὴν ξεπροβοδίσωμεν τὴν Σταυρούλα.

— Ναί, καί! παππού, ἐφώνησεν καὶ αἱ ἄλλαι ἀδελφαὶ ἐναγκαλιζόμεναι τὸν πάππον των.

— Μά... ἠθέλησε νὰ εἰπῇ ὁ πάππος.

— Δὲν ἔχει μᾶ, θὰ μᾶς πᾶς, αἱ; τί καλά!

Καὶ τὸν ἐξελθούσαν, τοῦ ἐχάδευαν τὰ ἄσπρα γένεα.

Ὁ πάππος θέλοντας καὶ μὴ θέλοντας ἐδέχθη νὰ τὰς καταβῆσιν εἰς τὸν Πειραιᾶ, διότι ἐσκέφθη ὅτι θὰ κάμουν καὶ ἓνα πολὺ καλὸν περίπτωτον μετὰ τὸν ὄριον καιρὸν ὅπου ἔκαμνε τὴν ἡμέραν ἐκείνην, ἀλλὰ προπάντων διότι συνεκινήθη καὶ αὐτὸς ἀπὸ τὴν εὐγενῆ καρδίαν τῶν ἐγγονῶν του, αἱ ὁποῖαι ἀντὶ τὴν περιτροπὴν, ὡς τόσα φαντασμένα κοράσια, τὰς ὑπερετίνας των, ἀγαποῦσαν τὴν καλὴν τῶν Σταυρούλαν.

Μετ' ὀλίγον λοιπὸν ὁ πάππος, ἡ Οὐρανία, ἡ Βερενίκη, ἡ Θεανὴ καὶ ἡ Σταυρούλα μετὰ μίαν ἀμαξάν ὑπῆσαν εἰς τὸν σταθμὸν τοῦ σιδηροδρόμου καὶ ἀπ' ἐκεῖ εἰς τὸν Πειραιᾶ, ἐνῶ ὁ θεὸς τῆς Σταυρούλας κατέβασε μετὰ ἓν κάρρον τὰ φορέματά της εἰς τὸ ἀνδριώτικον πλοιαρίον.

Μετὰ δύο ὥρας τὸ τρεχαντήριον ἀνεχώρησεν, αἱ δὲ τρεῖς ἀδελφαὶ στεκόμεναι εἰς τὴν προκυμαίαν, πλοῖον τοῦ πάππου των, ἔβλεπαν τὴν Σταυρούλαν νὰ κινῆ ἀπὸ τὴν πρύμνην τὸ λευκὸν μανδύλιόν της.

Ὅταν ἀνέβησαν ἔπειτα εἰς τὰς Ἀθήνας ἦσαν μελαγχολικαὶ δὲν ἔτρεχαν ἐπάνω κάτω, δὲν ἐγελοῦσαν, ἡ οἰκία των δὲν ὠμοιάζε πλέον ὡς κλωβίον τοῦ ὁποῖου αὐταὶ ἦσαν τὰ ζωηρὰ πουλάκια ποῦ ἀκατάπαυστα ἐκελαδοῦσαν· εἰς τὸ τραπέζι ἐκάθησαν τὸ βράδυ δίχως νὰ θέλουν, καὶ ἔφαγαν χωρὶς ὄρεξιν· ἔπειτα ἤλθεν ἡ ὥρα τοῦ καφέ, καὶ τὸν ἔφερον ἡ νέα ὑπηρετρία· ἀλλὰ ποῦ ὁ καφὲς τῆς Σταυρούλας; καὶ πρῶτα πρῶτα ἦτο πικρός.

— Τριανταφυλλία ἴσχυε Ζάχαρι! εἶπεν ὁ πάππος.

Ἡ Τριανταφυλλία ἔφερε τὴν Ζαχαροθήκην, καὶ ὁ καθεὶς ἔβαλεν ἀσπὴν ἠθέλεν εἰς τὸν καθίσκον του (φιτζιάνι του).

Ὁ πάππος τότε παρετήρησε τὴν Ζάχαριν καὶ ἔπειτα τὴν μικροτέραν τοῦ ἐγγονῆς, τῆς ὁποίας τὰ ὀμμάτια ἐλαμπῶν καὶ τὰ μάγουλα ἦσαν κόκκινα ὡς νὰ εἶχε κλαῦσει— καὶ εἶχε κλαῦσει πραγματικῶς ἀπὸ ἀνέστη ἀπὸ τὸν Πειραιᾶ— καὶ εἶπε μετὰ τὸν νοῦν του: « Αἱ ἐγγοναὶ μου εἶνε λυπημένα καὶ πρὸ πάντων ἡ Θεανὴ πρέπει νὰ ταῖς εἰπῶ καὶ τι νὰ δώσῃ ὁ νοῦς των » ἄς ἐπωφεληθῶ λοιπὸν ἀπὸ τὴν περιέργειάν των καὶ ἀπὸ τὴν ἀγάπην ποῦ ἔχουν διὰ νὰ μανθάνουν ».

Καὶ ἔξαφνα ἐνῶ κανεὶς δὲν ἐπερίμενε τοιαύτην ἐρώτησιν·

— Δὲν μοῦ λέγετε, σὰς παρακαλῶ, λέγει πρὸς τὰς ἐγγονὰς του, ἀπὸ τί κάμουν τὴν Ζάχαριν;

Ἡ Οὐρανία καὶ ἡ Βερενίκη καὶ ἡ Θεανὴ ἠτοιμάσθησαν νὰ φθυρίσουν μετὰ δειλίαν, διότι αἱ γνώσεις των διὰ τὴν Ζάχαριν ἦσαν πολὺ ὀλίγαι, ἀλλ' ἐπειδὴ ὁ πάππος παρατηροῦσε τὴν Θεανὴν, ἀφῆλκεν εἰς τὴν μικρὰν ἀδελφὴν των τὴν φροντίδα ν' ἀπαντήσῃ.

— Λοιπὸν, εἶπεν ὁ πάππος, ἀπὸ τί κάμουν τὴν Ζάχαριν;

— Ἀπὸ κόκκαλα ἀποθαμένων, εἶπεν ἡ Θεανὴ.

Ὁ πάππος, αἱ δύο ἀδελφαὶ τῆς καὶ οἱ γονεῖς τῆς ἔμειναν ἐκπληκτοί.

— Καὶ ποῖος σοῦ τὸ εἶπε αὐτὸ, μικρούλι μου; ἠρώτησεν ὁ πάππος.

— Εἰς τὸ Ἀρσάκειον μοῦ τὸ εἶπε ἓνα κορίτσι, ἀπεκρίθη ἡ Θεανὴ, ἐννοήσασα καὶ αὐτὴ ὅτι εἶπεν ἀνοησίαν.

Ἡ φίλη σου ἠθέλησε νὰ σὲ πειράξῃ βέβαια, εἶπεν ὁ πάππος. Ἡ Ζάχαρις δὲν ἔχει καμμίαν σχέσιν μετὰ τοὺς ἀποθαμένους καὶ μετὰ τὸ νεκροταφεῖον ἐν τούτοις ὁ λόγος τῆς φίλης σου ἔχει μέσα του καὶ ὀλίγην ἀλήθειαν· διότι, διὰ νὰ καθαρίσουν τὴν Ζάχαριν καὶ νὰ τὴν κάμουν ἄσπρην ὡς τὸ χιόνι, μεταχειρίζονται κόκκαλα ζώων, ἀπὸ τὰ καύσουν καλὰ καὶ τὰ κάμουν κάρβουνα. Ἀλλὰ τὰ κόκκαλα αὐτὰ ἔπειτα τὰ πετοῦν, καὶ εἰς τὴν Ζάχαριν αὐτὴν τὴν ὁποῖαν μᾶς ἔφερον ἡ Τριανταφυλλία διὰ νὰ βάλωμεν εἰς τὸν πικρὸν καφὲν μας, ὅπως καὶ εἰς κάθε ἄλλην

Ζάχαριν καθόλου δὲν ὑπάρχει κόκκαλον. Δὲν εἰζέυρεις λοιπὸν, μικρὰ μου, ἀπὸ τί γίνεται ἡ Ζάχαρις;

— Ὅχι, εἶπεν ἡ Θεανὴ.

Ὁ πάππος παρετήρησε μετὰ εὐχαριστήσιν του ὅτι ἡ περιέργεια ἐδίωξε τὴν μελαγχολίαν ἀπὸ τὴν Θεανὴν, ὅπως καὶ ἀπὸ τὰς ἄλλας δύο ἀδελφάς, εἶπε μέσα του « Καλὰ πάγει ἡ δουλειὰ μας » καὶ ἐξηκολούθησε.

— Δὲν εἰζέυρεις ἀπὸ τί γίνεται ἡ Ζάχαρις, καὶ ὅμως εἰζέυρεις καὶ καλοεἰζέυρεις τόσα πράγματα ποῦ ἔχουν μέσα των Ζάχαριν, ὅπως τὰ πεπόνια, τὰ σταφύλια, τὰ σύκα, τ' ἀπίδια.

— Ἀλήθεια, εἶπεν ἡ Θεανὴ, εἶνε γλυκὰ ὡς νὰ ἔχουν Ζάχαριν μέσα των, ἀλλὰ πρὸ τὴν εὐρίσκουν, ποῖος τὰ Ζαχαρώνει;

— Ὅχι βέβαια ἡμεῖς, εἶπεν ὁ πάππος· κάποιος ἄλλος τὰ Ζαχαρώνει καὶ αὐτὸς ὁ ἄλλος εἶνε τὸ φυτὸν ἢ τὸ δένδρον ποῦ τὰ παράγει. Αὐτὸ τὸ φυτὸν ἢ τὸ δένδρον μετὰ κατὰ πρόστυχον ὕλεκόν, τὸ ὁποῖον ἀπορροφᾷ ἀπὸ τὴν γῆν μετὰ τὰς ρίζας του, μετὰ τὴν πολὺ μεγαλειτέραν ἀπὸ τὸν καλλίτερον μάγειρον, κάμνει τὴν Ζάχαριν καὶ τὴν σκορπίζει μέσα εἰς τοὺς καρπούς τοὺς ὁποῖους τρώγομεν μετὰ τὴν εὐχαριστήσιν. Ἐὰς τώρα, μικρὰ μου Θεανὴ, ἐνόμειζες ὅτι ἡ Ζάχαρις γίνεται ἀπὸ κόκκαλα ἀποθαμένων, μάθε λοιπὸν ὅτι δὲν γίνεται ἀπὸ καλλίτερον πράγμα, διότι γίνεται ἀπὸ ἀκαθαρσίας.

— Ἀπὸ ἀκαθαρσίας! ἐφώνησεν καὶ αἱ τρεῖς ἀδελφαὶ μετὰ δυσπιστίαν· καὶ συγχρόνως ἐκύτταξαν μετὰ ὑποψίαν τὴν Ζαχαροθήκην.

— Μάλιστα, διότι ἡ ρίζα τοῦ φυτοῦ ἢ τοῦ δένδρου ἀπορροφᾷ τὸν χυμὸν ἀκαθαρσιῶν τὰς ὁποίας ρίπτουν εἰς τοὺς κήπους ἢ εἰς τὰ ἀμπέλια ὡς κοπρίαν, ἀλλὰ μὴν ἀνησυχέτε· ἡ ρίζα των τὰ καθαρίζει ἑλὰ τὸ ἴδιον συμβαίνει καὶ εἰς τὰ ἄνθη ἀπὸ τὰς σάπιας οὐσίας τῆς κοπρίας, τὰς ὁποίας βυζαίνουσι αἱ ρίζαι των, γίνονται τὰ λαμπρὰ των χρώματα τὰ ὁποῖα θαυμάζομεν, καὶ αἱ θελκτικαὶ των εὐωδία, αἱ ὁποῖαι μᾶς μαγεύουν. Τὴν Ζάχαριν λοιπὸν δὲν τὴν κατασκευάζει ὁ ἄνθρωπος, ἀλλὰ τὸ φυτὸν, μόνον τὸ φυτὸν τὴν παράγει· ὥστε ἡ μόνη ἐργασία τοῦ ἀνθρώπου εἶνε νὰ τὴν μαζεύῃ ἀπ' ἐκεῖ ὅπου εὐρίσκειται ἑτοιμὴ καὶ νὰ τὴν χωρῆξῃ ἀπὸ τὰς διάφορας οὐσίας μετὰ τὰς ὁποίας εἶνε ἀνακατωμένη. Ἀλλὰ δὲν εἶνε μόνον τὰ πεπόνια, τὰ σύκα, τ' ἀπίδια, τὰ σταφύλια ποῦ ἔχουν μέσα των Ζάχαριν καὶ ἄλλα φυτὰ ἔχουν· μασσήσατε ἓνα κόκκον σίτου ὅταν εἶνε πράσινος ἀκόμη, ἐν κοτσάνι καλαμιῶν, ἢ ὅτι ἄλλο χόρτον· θὰ ἔχη κάποιαν γεῦσιν Ζαχαρεῶς. Ἄλλα φυτὰ τὴν Ζάχαριν τὴν ἔχουν εἰς τὴν ρίζαν των ἢ ἀγριάδα, προστυχώτατον χορτάρι, ἔχει πολὺ γλυκεῖαν ρίζαν ἢ μεγάλη ρίζα τοῦ κοκκινουγολιοῦ εἶνε ἀκόμη γλυκυ-

τέρα, είνε σωστόν ἐργαστάσιον ζαχαρώως. Λοιπόν, καθὼς βλέπετε, ἡ ζάχαρις εὐρίσκειται μέσα εἰς τὰ φυτά· ἀλλ' ὁ ἄνθρωπος δὲν εἰμπορεῖ νὰ τὴν βγάλῃ βιομηχανικῶς ἀπὸ ὄλα, διότι πολλὰ ἔχουν πολὺ ὀλίγην. Δύο μόνον φυτά, ποὺ ἔχουν πολὺ, πολὺ περισσοτέραν ἀπὸ τὰλλα, παράγουν ὄλην σχεδὸν τὴν ζάχαριν ποὺ ἐξοδεύεται εἰς ὄλα τὰ μέρη τοῦ κόσμου.

ΕΝΑΣ ΣΚΑΘΑΡΟΣ 'Σ ΤΟ ΠΑΡΑΘΥΡΙ! (Ἰδὲ σελ. 33)

- Ποῖα εἰν' αὐτὰ τὰ φυτά; ἠρώτησεν ἡ Θεανώ.
- Τὸ ζαχαροκάλαμον καὶ τὰ κοκκινογούλια.
- Αὐτὰ ποὺ κάμνομεν σαλάτα;
- Ἐπάνω κάτω τὸ ζαχαροκάλαμον εἶνε ὑψηλὸν δύο ἕως τριῶν μέτρων ὕψους, καὶ τὸ ὑαλιστερόν των κοτσάνι εἶνε γεμάτον ἀπὸ ζωμεράνι καὶ ζαχαρωμένην φύλαν, γλυκισιὰν ὡσάν τὸ μέλι. Κυρίως φυτρώνει εἰς τὰς Ἰνδίας, ἀλλὰ τὸρα τὸ καλλιεργοῦν

εἰς ὄλα τὰ ζεστά μέρη τῆς Ἀφρικῆς καὶ τῆς Ἀμερικῆς. Διὰ νὰ βγάλουν τὴν ζάχαριν κόπτουν τὰ κοτσάνια ὅταν ὠριμάσουν, ἀφαιροῦν τὰ φύλλα των, τὰ κάμνουν δεμάτια καὶ τὰ σπάνουν ἀνάμεσα εἰς δύο κυλίνδρους οἱ ὅποιοι γυροῦν κατ' ἐναντίον διεκθύνοντι εἰς ὀλίγην ἀπόστασιν ὁ εἰς ἀπὸ τὸν ἄλλον. Ὁ χυμὸς ποὺ βγαίνει ὀνομάζεται μέλι τοῦ ζαχαροκάλαμου; τόσο πολὺ γλυκὺς εἶνε. Τὸν βάζουν εἰς μεγάλους λέβητας καὶ τὸν ζεσταίνουν ἕως ὅτου νὰ δέσῃ καὶ νὰ γείνη σιρόπι. Ἐνῶ βράζει ὁ χυμὸς, ρίπτουν μέσα εἰς αὐτὸν ὀλίγον ἀσβέστην ὁ ὁποῖος καθαρίζει τὸ σιρόπι καὶ χωρίζει τὰς ἄλλας οὐσίας ποὺ ἔχει μέσα του. Ἀλλ' ἡ ζάχαρις αὕτη δὲν εἶνε καθαρὰ ἀκόμῃ· ἔχει κάποιον κιτρινωπὸν χρῶμα καὶ ἡ γεῦσίς τῆς ἔχει κάποιαν ἀνεστιαίαν. Διὰ νὰ τὴν κάμουν λοιπὸν κατάλευκην, καὶ νὰ τὴν καθάρουν ἀπὸ κατὶ οὐσίας ποὺ τῆς χαλοῦν τὴν γεῦσιν, τὴν λαγαρίζουν... Τώρα ἂς ἐλθωμεν εἰς τὰ κοκκινογούλια. Εἰς τὴν Γαλλίαν τὴν ζάχαριν τὴν βγάλουν ἀπὸ τὰ ἄσπρα παντζάρια, τὰ ὁποῖα καλλιεργοῦν ἐπίτηδες εἰς τὰς βορείους ἐπαρχίας, διὰ νὰ κατασκευάζουν ζάχαριν.

— Διατί, παπποῦ, ἀπὸ τὰ ἄσπρα; αὐτὰ ποὺ κάμνομεν σαλάτα, τὰ κόκκινα, δὲν ἔχουν καὶ αὐτὰ ζάχαριν; διατί δὲν κάμνουν καὶ ἀπ' αὐτὰ;

— Ἐχουν, ἀλλὰ ὀλιγωτέραν ἀπὸ τὰ ἄσπρα. Κ' ἐπειτα τὸ κόκκινόν των δὲν ἀφίνει νὰ γείνη κατάσπρη ἡ ζάχαρις, δι' αὐτὸ προτιμοῦν τὰ ἄσπρα. Πλύνουν καλά τὰς ρίζας των, τὰς κάμνουν ὡσάν πελτὸν μὲ μεγάλους τρύπτας τοὺς ὁποίους κινοῦν μηχαναί, τὸν δὲ πελτὸν τὸν στίβουν εἰς μεγάλους μαλλίνους σάκκους· τὸν χυμὸν, ὁ ὁποῖος βγαίνει ἀπὸ τοὺς σάκκους ἐκείνους, τὸν βράζουν ὅπως καὶ τοῦ ζαχαροκάλαμου καὶ κήζει καὶ γίνεται ζάχαρις· ἀλλὰ καὶ αὕτη οὔτε χρῶμα κατ' ἀσπρον ἔχει, οὔτε γεῦσιν καλὴν καὶ διὰ τοῦτο τὴν λαγαρίζουν ὅπως καὶ τοῦ ζαχαροκάλαμου.

— Καὶ μὲ τί τὴν λαγαρίζουν; ἠρώτησεν ἡ Θεανώ.

— Μὲ τὸ κάρβουνον, εἶπεν ὁ πάππος· παρητήρησαν ὅτι τὸ κάρβουνον ἔχει τὴν ιδιότητα νὰ χρωματίζῃ τὰ ὑγρά καὶ νὰ κρατῇ μέσα του τὰς οὐσίας αἱ ὁποῖαι τὰ χρωματίζουν· παραδείγματός χάριν ἂν ἐν κάρβουνον καλὰ καίμενον τὸ κάμωμεν χονδρὴν σκόνην καὶ διαλύσωμεν αὐτὴν εἰς ζεῖδι κόκκινον βαθὴν καὶ χύσωμεν αὐτὰ εἰς πανὶ λεπτὸν ἢ εἰς στουπόχαρτον καίμενον ὡς χωνί, τὸ πανί, πρὸ πάντων τὸ χαρτί, θὰ κρατήσῃ τὸ κάρβουνον, καὶ θ' ἀφήσῃ

νὰ περάσῃ μόνον τὸ ζεῖδι. Ἀλλὰ τί θὰ γείνη; ἐνῶ τὸ ζεῖδι θὰ διατηρήσῃ τὴν γεῦσιν του καὶ τὴν ὄσμήν του, θὰ χύσῃ τὸ χρῶμά του καὶ θὰ γείνη σχεδὸν ὡσάν νερόν. Ἀποῦ λοιπὸν τὸ κάρβουνον εἰμπορῇ νὰ κρατῇ μέσα του ὄλας τὰς χρωματιστικὰς οὐσίας, τὸ μεταχειρίζονται καὶ διὰ τὸ λαγαρίσματος τῆς ζαχαρώως· ἀλλὰ τὴν ιδιότητά αὐτὴν περισσότερο ἀπὸ ὄλα ἔχει ὁ ζωϊκὸς ἄνθραξ δηλαδὴ τὸ κάρβουνον τὸ ὁποῖον γίνεται ἀποῦ καύωμεν κόκκαλα ζῶων. Ἴδου δὲ πῶς γίνεται τὸ περιέργον αὐτὸ κάρβουνον: Ρίψατε ἐν κόκκαλον εἰς τὴν φωτιάν θὰ ἴδῃτε ὅτι θ' ἀνάψῃ ἀμέσως καὶ θὰ γείνη μαῦρον. Ἄν περιμένετε πολὺ, τὸ κάρβουνον ἐκείνο θὰ κατ' ὄλον καὶ θὰ γείνη ἄσπρον· ἀλλ' ἂν τὸ βγάλετε πρὶν κατ' ὄλω, διόλου, θὰ εἶνε μαῦρον ὡσάν τὸ συνειθισμένον κάρβουνον. Τρίψατε αὐτὸ τὸ κάρβουνον, κάμετέ το σκόνην καὶ θὰ ἔχετε τὸν ζῶϊκὸν ἄνθρακα. Μὲ τὰ κόκκαλα λοιπὸν λαγαρίζουν τὴν ζάχαριν. Μὲ τὰ κόκκαλα κάθε εἶδους ζῶου, μὲ αὐτὰ ὅπου μένουν εἰς τὰ σφαγεῖα, εἰς τὰ μαγειρεῖα, εἰς τοὺς δρόμους· ὄλα αὐτὰ τὰ μαζεῦθουν, τὰ βάζουν εἰς φούρους, τὰ καίουν ὅσον χρειάζεται, τὰ κάμνουν κάρβουνον, λαγαρίζουν τὴν ζάχαριν, τὴν ἄσπρίζουν ὡσάν τὸ χιόνι, καὶ κάμνουν τὴν Θεανὴ νὰ νομίζῃ, ὅτι ἡ ζάχαρις βγαίνει ἀπὸ τὰ κόκκαλα τῶν πεθαμένων.

— Μὰ δὲν εἶνε καὶ τόσο ἀνόητη ἡ ἰδέα μου, παπποῦ, εἶπεν ἡ Θεανώ· ἡ ζάχαρις ἂν δὲν βγαίνη ἀπὸ κόκκαλα πεθαμένων, περνᾷ ὁμοίως ἀπὸ κόκκαλα ζῶων πεθαμένων.

— Δὲν εἶνε διόλου τὸ ἴδιον, μικρούλα μου, εἶπεν ὁ πάππος· τὰ κόκκαλα αὐτὰ τῶν ζῶων, ὅταν περνᾷ ἡ ζάχαρις ἀπὸ μέσα των, δὲν εἶνε πλέον κόκκαλα, ἀλλὰ κάρβουνον· ἢ φλῶξ· δὲν ἀφίνει τίποτε ἀκάθαρτον εἰς αὐτὰ, τίποτε· εἰδεμὴ ποῖος δὲν θ' ἐσυχαί-

νετο τὴν ζάχαριν, ὅταν εἴσῃ εὐρεν ὅτι τὴν λαγαρίζουν μὲ τόσο βρωμερὰ κόκκαλα;

— Ἀλήθεια, εἶπεν ἡ Θεανώ, ὡς νὰ ἐπέσειθ. — Μὴ συχαίνασαι λοιπὸν διόλου τὴν ζάχαριν σου, μικρά μου, καὶ χωρὶς καμμίαν ἀνησυχίαν τρώγε κάπου κάπου κανὲν γλύκισμα, ὄχι πολλὰ, ἐνοεῖται, διὰ νὰ μὴ σοῦ χαλάσουν τὸ στομάχι.

— Καὶ πῶς τὴν λαγαρίζουν; εἶπεν ἡ Θεανώ.

— Ἴδου πῶς τὴν ἀλαγαρίστην ἀκόμῃ ζάχαριν, εἰτε ἀπὸ ζαχαροκάλαμον εἰτε ἀπὸ κοκκινογούλια εἶνε βγαλμένη, τὴν λυώνουν εἰς ζεστὸν νερόν, εἰς δὲ τὸ σιρόπι ἐκείνο ἀνακατώνουν ὅσον χρειάζεται κάρβουνον ζῶων, τὸ ὁποῖον κρατεῖ ὄλας ἐκεῖνας τὰς οὐσίας αἱ ὁποῖαι δίδουν εἰς τὴν ἀλαγαρίστην ζάχαριν τὸ κιτρινωπὸν χρῶμα καὶ τὴν ἀσπρὴν γεῦσιν. Τὸ μίγμα ἐκείνο τὸ βάζουν ἐπάνω εἰς πυκνὰ μάλλινα ὑφάσματα τὰ ὁποῖα χρησιμεῖουν ὡς στραγγιστήρια. Ἡ σκόνη τοῦ κάρβουνον μένει ἐπάνω, τὸ δὲ σιρόπι περνᾷ καθαρὸν ὡς νερόν ποὺ τρέχει ἀνάμεσα ἀπὸ βράχον. Τότε τὸ σιρόπι ἐκείνο τὸ πηλοῦν εἰς τὴν φωτιάν καὶ γίνεται ἡ λευκὴ ἐκείνη ζάχαρις, τὴν ὁποῖαν ἕως προχθὲς ἀκόμῃ ἀγαποῦσαν τόσο πολὺ νὰ ροκανίζουν τὰ δοντάκια τῆς μικρᾶς μου Θεανῆς.

Αἱ τρεῖς ἐγγοναὶ ἠγχαρίστησαν τὸν κάππον των, διότι μὲ τὴν λεπτομέρειαν ταῖς εἶπε πῶς καὶ ἀπὸ τί γίνεται ἡ ζάχαρις. Ἀλλ' περισσότερο καὶ ἀπὸ τὰς τρεῖς εὐχαριστημένους ἦτο ὁ κάππος, ὁ ὁποῖος τόσο εἶχε κατορθώσει νὰ μνηστῇ τὴν περιέργειάν των, ὥστε ἐλησμονῆσαι ὄλας διόλου τὴν λύπην τοῦ ἀποχωρισμοῦ καὶ ὅταν ὑπῆρξεν νὰ πικραίσουν τόσο μακριν ἦτο ἡ μελαγχολία ἀπὸ τὸν νοῦν των, ὅσον καὶ ἡ Σταυροῦλα μέσα εἰς τὸ τρεχαντήρι τὸ ὁποῖον μὲ φουσκωμένα πανιά ἔτρεχε κατὰ πρῶμα εἰς τὴν Ἄδρον. ΦΙΛΙΠΠΙΝΗΜΩΝ

ΕΝΑΣ ΣΚΑΘΑΡΟΣ 'Σ ΤΟ ΠΑΡΑΘΥΡΙ!

Σ τὸ παράθυρο μιά 'μέρα
Βγήκε μὲ λυτὰ μαλλάνια
Ἡ Ἄνθ' ἡ νὰ πάρῃ ἀέρα
Καὶ νὰ 'δῇ τὰ λουλουδάκια.

— Τρέξε, πρόφθασε, γιατί μου,
Τὸ θηρίο θὰ μὲ φάη,
Π' ὄλα ἐρχεται κοντά μου
Καὶ μὲ ἀγροουκττάει

Ἄλλὰ ξάφνω τρομασμένη
Χίλια χρώματα ἀλλάζει,
Σ τὴν γιατίιά τῆς μιά πηγαίνει
Καὶ μὲ ταραχὴ φωνάζει:

Ἄχαιμογέλασ' ἡ γιατίιά τῆς,
Πῆρε τὴν Ἄνθ' εἰς τὸ πλάι,
Ἐβαλε καὶ τὰ γυαλιά τῆς
Καὶ εἰς τὸ παράθυρο πάει.

Τ' ἦταν ἐκεῖνο τάχα;
Τί θηρίο! μὰ σταλιά,
Ποῦ γιὰ νὰ τὸ 'δῆς μονάχα
Πρέπει νὰ φορτῆς γυαλιά.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΠΟΔΕΜΗΣ

Α'

Ἐγεννήθη τὴν Πέμπτην τῆς Ἑβδόμης, ὅταν τὸ ὠρολόγιον τῆς ἐκκλησίας ἐκτυποῦσε μεσημέρι. Ἐκαίμεν πολὺ ὠραῖον καιρὸν, μολοντί δὲ ὁ Μάρτιος ἦτο εἰς τὴν ἀρχὴν του, εἶχε ὅ νομίζω, ὁ ἥλιος ἔλαμπεν εἰς τὸν οὐρανὸν γαλάζιον ὡσάν τὸ πᾶνιόν μου φῶρεμα. Τὰ γέριχα δένδρα τοῦ δρόμου καὶ τοῦ νεκροταφείου ἀκόμη ἐστολίζοντο μὲ νέα κλαδιά,

καὶ τὰ πουλιὰ ἔκαμαν τὸν κόσμον ἄνω κάτω μὲ τὰ κελυφάκια των. Ὅλα αὐτὰ δὲν σὰς φαίνοντα; καλὰ σημάδια; Καὶ πραγματικῶς τὴν ἰδίαν ἡμέραν ὁ πατέρας μου, ὁ ὁποῖος ἦτο ἀμαξίας, ἔλαβε παραγγελίαν νὰ κάμῃ ἐξ χειρομάξια, καὶ ἡ μητέρα μου ἔμαθε ὅτι ἡ ἀτελείωτη ἐκείνη δίκη της, ποῦ εἶχε βαστάξει τὸσον χρόνον, ἐτελείωσε πρὸς ὄφελός της καὶ ὅτι ἐκέρδιεν ἐν μέρος ἀπὸ τὸ περιβόλι ποῦ ἦταν τριγύρω εἰς τὴν οἰκίαν μας. Δι' ὅλας αὐτὰς τὰς εὐτυχίας, ποῦ ἦλθαν μαζί μὲ τὴν γέννησίν μου, μὲ ὑπεδέχθησαν μὲ χαρὰν καὶ κοντὰ εἰς τὸ ὄνομά μου Νικόλαος μου ἔβαλαν καὶ τὸ παράνομα Ἀνοικτόκαρδος.

Ἀνοικτόκαρδος! ἦμην ὄνομα καὶ πρᾶγμα. Κοντὰ εἰς τὴν καλὴν μου μάγαν ἢ ὅποια μὲ ἀνέτρεφε μὲ τὸσην ἀγάπην, εἰς τὸν πατέρα μου ὁ ὁποῖος μ' ἀγαποῦσε τὸσον πολὺ καὶ μ' ἐσυμβούλευε τὸσον καλὰ, καὶ ἀνάμεσα εἰς τ' ἀδελφάκια μου ποῦ τ' ἀγαποῦσα μὲ ὅλην μου τὴν καρδίαν ἦμην τὸ πλέον εὐτυχισμένον παιδί τῆς χώρας. Ἄλλα παιδιὰ ἦσαν πλέον πλούσια, πλέον εὐμορφα, πλέον γραμματισμένα, ἀλλ' ἐπειδὴ ὅλα αὐτὰ τὰ προτερήματα δὲν δίδουν τὴν εὐτυχίαν, ἐγὼ ὁ πτωχὸς Νικόλαος ἔοικον τοῦ ἀμαξῆ Ἐθανάση Φλαμπᾶ καὶ τῆς Μαρίας Βινού ἦμην ὁ πλέον εὐχαριστημένος ἀπὸ ὅλους. Κ' ἐπειτα ὁ φθόνος εἶνε κακὸν ἐλάττωμα, καὶ ὁ Ἀνοικτόκαρδος δὲν ἐφθονοῦσε κανένα.

Τοὺς πρώτους μου χρόνους ἐπέρασα ἢ εἰς τὴν ἄμνον τῆς ἀκρογιαλιᾶς ὅπου ἐξήτοῦσα κογχύλια, ἢ εἰς τὴν θάλασσαν ὅπου ἐπιὰνα παραβίβας καὶ γαρίδας. Ὅταν ἐγενεῖ πεντὲ χρόνων, μ' ἐστειλαν εἰς τὸ σχολεῖον. Νὰ σὰς εἰπῶ τὴν ἀλήθειαν, αὐτὸ δὲν μοῦ ἤρесе διόλου δὲν μοῦ ἤρχετο νὰ κάθημαι φρόνιμα εἰς ἐν θρανίον ὅλην τὴν ἡμέραν ἐνῶ ἦμην συνειθισμένος νὰ τρέχω ὅλην τὴν ἡμέραν, ἢ νὰ μαθαίνω κάτι παραξένα σημεῖα τὰ ὅποια λέγουν ἀριθμούς, καὶ ἄλλα ἀκόμη περισσότερα καὶ τὸσον διαφορετικὰ τὸ ἐν ἀπὸ τὸ ἄλλο τὰ ὅποια λέγουν γράμματα, τὰ ὅποια τυπωμένα εἶνε ἀλλέως καὶ γραμμένα ἀλλέως, καὶ δὲν εἴμποροῦσα νὰ τὰ βάλω εἰς τὸ μυαλόν μου καὶ νὰ τὰ ἐννοήσω. Ἄλλα εἶχα ἐπιμονὴν καὶ ἡ φιλοτιμία μου ἔλεγε ὅτι ἐπρεπε νὰ πάρω τὸν σταυρὸν τὸν ὁποῖον ἐδίδεν ὁ διδάσκαλος κάθε σάββατον. Ἀπεράσισα λοιπὸν νὰ γείνω καλὸς μαθητὴς καὶ νὰ μάθω γράμματα. Καὶ ὅταν ἐγεννα ἐπτὰ ἐτῶν ἐδίδαξα σχεδὸν ἐλεύθερα καὶ ἔγραφα χωρὶς νὰ πολυμουτζουρώνω τὰ τετράδιά μου.

Β'

Τὸ πρῶτον σάββατον ὅπου ἐπῆρα τὸν σταυρὸν, (τὸ ἐνθυμοῦμαι ὡς νὰ ἦτο χθὲς) εἶχα ἀναχωρήσει ἐνωρίς ἀπὸ τὴν οἰκίαν μας μὲ τὸ φαγητόν μου εἰς τὸ καλάθι μου. Ἐκρατοῦσα ἀπὸ τὸ χερί τὸν μικρότερόν μου ἀδελφόν Παυλάκη, ὁ ὁποῖος ἦτο πεντέμισον χρόνων καὶ ἐκείνην τὴν ἡμέραν ἐπρωτοῦρχετο εἰς τὸ σχολεῖον. Ἐκλαίεν εἰς τὸν δρόμον χωρὶς νὰ διῆ προσοχὴν εἰς ὅσα καλὰ λόγια τοῦ ἔλεγα διὰ τὸ σχολεῖον, καὶ ἐνθυμοῦμαι ὅτι, διὰ νὰ τὸν κάμω νὰ δώσει ἡ μητέρα μου διὰ τὴν Κυριακὴν καὶ τοῦ ἡγόρασα χαλβῶν καὶ ἔφαυσε τὰ δάκρυά του. Ἄλλὰ τί μ' ἔμελε! ὅταν κανεῖς μὲ μιὰ δεκάρα ποῦ ἐξοδεῖ προξενὴ εὐχαρίστησιν εἰς ἐκείνους ὅπου ἀγαπᾷ, μοῦ φαίνεται ὅτι κερδίζει ἀντὶ νὰ χάσῃ. Καὶ ἐκτὸς τούτου δι' αὐτὴν τὴν καλὴν μου πρᾶξιν (ἂν εἴμπορῶ νὰ τὴν ὀνομάσω καλὴν πρᾶξιν) γρήγορα ἀνταμειβήθηκα. Εἶχα φθάσει εἰς τὸ σχολεῖον εἰς τὰς ὀκτὼ παρά πεντὲ, ὀλίγα λεπτὰ πρὸ τῆς προσευχῆς, καὶ ἀφοῦ ἔβγαλα τὸ καπέλλον τοῦ Παύλου καὶ τὸ ἰδικόν μου, ἐπροχώρησα δεξιὰ πρὸς τὴν καθέδραν ὅπου ἐκάθητο ὁ κύριος Φίλιππος, ὁ διδάσκαλός μας. Δὲν εἰσεύρω διατί, μ' ἔπιανε δεξιὰ ὅταν ἐπλησίαζα εἰς τὴν μαθῆρην καὶ τετράγωνον ἐκείνην ἔδραν ἐπάνω εἰς τὴν ὁποίαν ἐκάθητο μὲ τὸσην μεγαλοπρέπειαν ὁ διδάσκαλος. Καὶ ὅμως δὲν ἦτο διόλου σοβαρὸς ὁ καλὸς ἐκεῖνος ἄνθρωπος. Ἡ ῥήγα τὴν ὁποίαν ἐκρατοῦσεν εἰς τὴν χεῖρά του μόνον εἰς τὴν ἔδραν ἐπάνω ἐκτυποῦσε, καὶ ποτὲ δὲν μᾶς εἶπε κακὴν λέξιν.

Ἦμεθα λοιπὸν τρία ἢ τέσσαρα βήματα μακρὰν ἀπὸ τὴν ἔδραν ὁ Παυλάκης καὶ ἐγὼ μὴ τολμῶν-

τες λέξιν νὰ εἰπώμεν, ἐνῶ ὁ κύριος Φίλιππος μὲ τὰ δαλιὰ εἰς τὴν μύτην ἀνεγίνωσκε προσεκτικῶς τὴν ἐφημερίδα «Κλειώ». Ποῖός εἰσεύρει πόσον καιρὸν ἀκόμη θὰ ἐμέναμεν ἀκίνητοι ἐκεῖ δίχως νὰ μᾶς ἰδῆ, ἂν οἱ μαθηταὶ τοῦ πρώτου θρανίου, οἱ μεγάλοι, ὅπως τοὺς ἐλέγαμεν εἰς τὸ σχολεῖον, δὲν ἐγελοῦσαν τὸσον δυνατὰ ὥστε ν' ἀναγκάσουν τὸν κ. Φίλιππον ν' ἀφήσῃ τὰ ματογυῖα του καὶ τὴν ἐφημερίδα του.

— Τί ἔχετε καὶ γελάτε, ἀνῆτοι; ἠρώτησε μὲ σοβαρότητα. Ἐπειτα ἀφοῦ παρετήρησε ὅτι τὰ βλέμματα ἦσαν προσηλωμένα ἐπάνω εἰς ἡμᾶς, ἐχαμογέλασε καὶ αὐτὸς καὶ μοῦ εἶπε μὲ γλυκύτητα ἀλλὰ μὲ τρόπον κάπως εἰρωνικόν ὁ ὁποῖος δὲν μ' εὐχαρίστησε:

— Τί τρέχει, Νικόλαε Φλαμπᾶ, τί μὲ θέλεις, παιδί μου;

— Ἦλθα νὰ ἐγγράψετε τὸν ἀδελφόν μου Παυλάκην ὁ ὁποῖος θέλει νὰ μάθῃ γράμματα, ἐπιθύρῃσα κατακόκκινος ἀπὸ τὴν ἐντροπήν μου.

— Ὅχι! ὄχι! δὲν θέλω γράμματα! ἐφώναξεν ὁ Παυλάκης, ὁ ὁποῖος ἀφοῦ ἔφαγε τὸν χαλβῶν του ἐλησμόνησε τὴν ὑπόσχεσιν τὴν ὁποίαν μοῦ εἶχε δώσει εἰς ἀντάλλαγμα: — νὰ εἶνε φρόνιμος. — Ἄλλοιμον! ἢ ὑπόσχεσις ἐδάσταξες ὅσον καὶ ὁ χαλβῶς.

— Δὲν θέλεις νὰ γείνης καὶ σὺ καλὸ παιδάκι, καθὼς πρέπει καὶ μὲ γράμματα ὅπως ὅλα αὐτὰ ποῦ εἶνε ἐδῶ; ἠρώτησεν ὁ διδάσκαλός μου Φίλιππος, ἀφοῦ κατέβη ἀπὸ τὴν καθέδραν διὰ νὰ χαιδεύσῃ τὸν ἀδελφόν μου.

— Ὅχι, ὄχι, δὲν θέλω καλλιτέρα ἔχω νὰ παίζω εἰς τὸ ἀμαξάδικόν μας... νὰ κάμω ἀμαξία τ' ἀμαξία ποῦ δὲν ἔχουν τροχοὺς καὶ ἄλογα τοὺς τροχοὺς ποῦ δὲν ἔχουν ἀμαξία, ἀπεκρίθη ὁ Παυλάκης ὁ ὁποῖος δὲν τάχαγε εὐκόλως.

Δὲν εἰξευρα τί νὰ κάμω οἱ μεγάλοι ἐκρυφολοῦσαν, εἰ ἄλλοι μ' ἔβλεπαν τί καλὰ ποῦ θὰ ἦτο ἂν τὸν εἶχε φέρει ἡ μητέρα... ὁ Παυλάκης δὲν ἤξευρε διόλου τί θὰ εἶπῃ σ' ἐβασμὸς διδασκάλου, καὶ ὁ κ. Φίλιππος τοῦ ἐφάνετο σὰν κάθε ἄλλος ἄνθρωπος.

— Δὲν παῖζει κανεῖς καλὰ παρὰ μόνον ἀφοῦ ἐργασθῆ καλὰ, ἐξηκολούθησε μὲ σοβαρότητα ὁ διδάσκαλος, ἀργότερα, παιδί μου, ἅμα μεγαλώσης, θὰ καταλάβης πόσον ἀληθινὰ εἶνε αὐτὰ τὰ λόγια. Πήγαινε νὰ καθῆσῃς κοντὰ εἰς τὸν ἀδελφόν σου, θὰ σοῦ δώσῃ μιὰ πλάκα καὶ θὰ κάμῃς ἰώ τ' αἰς ἔως ὅτου νὰ μάθῃς νὰ κάμῃς γράμματα ὡσάν αὐτόν.

Εἶχα πάει ἀπὸ τὸ χερί τὸν Παυλάκην καὶ τὸν ἔσυρα εἰς τὴν θέσιν μου, ἐνῶ τοῦ ἔλεγα εἰς τ' αὐτί:

— Ἐλα, καὶ κάθου φρόνιμα... τὸν βλέπεις αὐτὸν τὸν ἄνθρωπον; αὐτὸς ἔχει χαλβᾶ μέσα εἰς τὸ συρτάρι τῆς ἔδρας, καὶ ἂν μείνης ἡσυχοῦς ὅσο νὰ σχολάσωμεν θὰ σοῦ δώσῃ νὰ φάγῃς.

Ἡ ἔλπις ὅτι θὰ φάγη χαλῶν κατώρθωσε νὰ πείσῃ γρηγορώτερα τὸν ἀδελφὸν μου, παρὰ ὅλα ἐκεῖνα τὰ καλὰ λόγια τὰ ὅποια τοῦ εἶπεν εἰπεὶ ὁ κ. Φίλιππος.

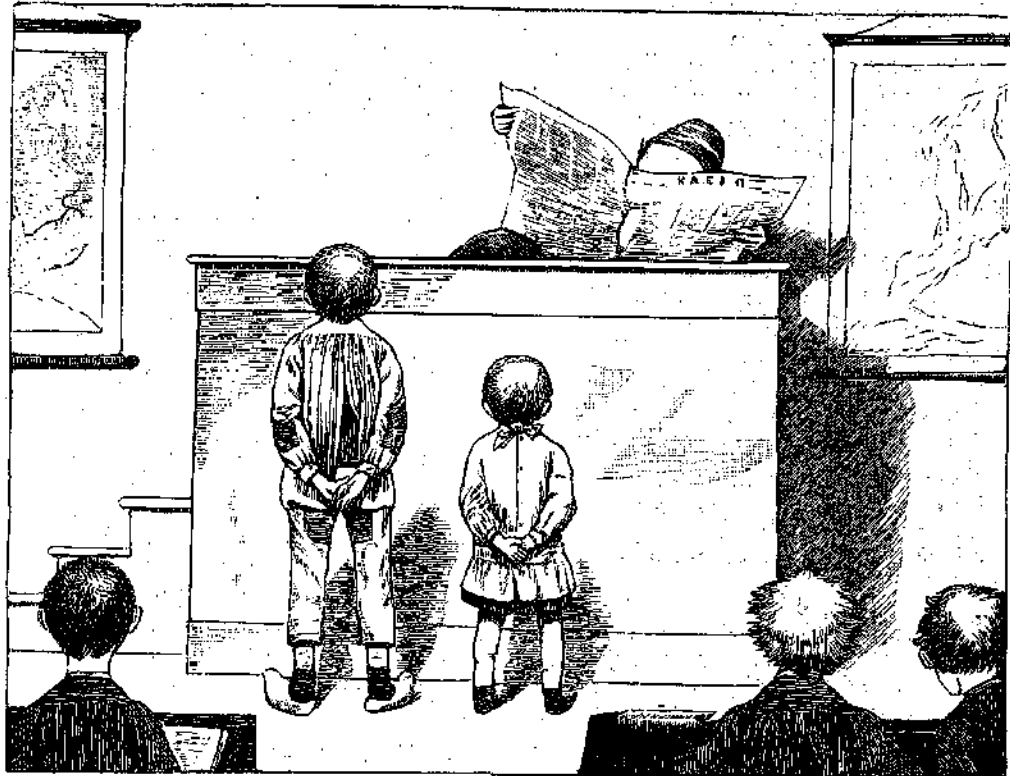
Ὁ Παυλάκης εὗρεν ὅτι ἤτο διασκεδαστικὸν νὰ μουντζουρώνῃ τὴν πλάκα του, καὶ ἐπειδὴ κανεὶς δὲν τοῦ εἶπεν εἰπεὶ πῶς ἔπρεπε νὰ κίμῃ ταῖς ἰώταις, ἐτραβοῦσε κατὶ μεγάλας γραμμὰς ἐπάνω, κάτω, δεξιά, ἀριστερά, καὶ αὐτὸ μ' ἔκαμε νὰ μὴ προσέχω καμιμὰ φοράν, διότι ἐφοβοῦμην μήπως τὸν ἐπιπλήξῃ ὁ διδάσκαλος τὸν καυμένον. Ἐν τούτοις ἀπεκρίθη ἄρκετὰ καλὰ ὅταν ὁ κ. Φίλιππος μὲ ἠρώτησεν εἰς ποῖον νο-

— Ἡ Γαλλία εἶναι εἰς τὴν Εὐρώπῃ, παιδί μου, ἐπαλέσθην ὁ κ. Φίλιππος, ἢ δὲ Εὐρώπῃ εἰς... ἢ Εὐρώπῃ εἶνε μία ἀπὸ τὰς πέντε ἡπείρους τῆς γῆς καὶ, νὰ τὸ ἐνθυμῆται, ἢ πλέον μικρὰ ἀπὸ ἕλας. Νὰ ἰδοῦμεν, ποῖος θὰ μοῦ εἰπῇ τὰς ἄλλας τέσσαρας;

Ἔρριψα γρήγορα ἐν βλέμμα εἰς τὴν Γεωγραφίαν μου: — Ἡ Ἀσία, ἢ Ἀφρικὴ, ἢ Ἀμερικὴ, καὶ ἡ Ὀκεανία, ἀπεκρίθη θριαμβευτικῶς.

— Πολὺ καλὰ, εὖγε! πολὺ καλὰ! ἐφώνησε κτενεθουσιασμένος ὁ κ. Φίλιππος.

Μ' ἐπεφόρτισε δὲ νὰ διδάξω τὰ πρῶτα γράμματα

« ΗΜΕΘΑ ΛΟΙΠΟΝ ΤΡΙΑ Η ΤΕΣΣΑΡΑ ΒΗΜΑΤΑ ΜΑΚΡΑΝ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΑΡΑΝ » (182, σελ. 25)

μὸν εὐρίσκειτο ἢ πόλις Λαγκρόνῃ καὶ εἰς ποῖον τόπον εὐρίσκειτο τὸ χωρίον μας. Ἀλλὰ δὲν ἐστάθη ἕως ἐδῶ, καὶ ὅταν μὲ ἠρώτησεν εἰς ποῖον μέρος τοῦ κόσμου εὐρίσκειται ἡ Γαλλία, ἔμεινα μὲ ἀνοικτὸν τὸ στόμα, χωρὶς νὰ εἰξεύρω τί νὰ εἰπῶ.

— Εἰς τὴν Ἀφρικὴν, μοῦ ἐπιθύρυσεν εἰς συμμαθητῆς μου.

— Εἰς τὴν Ἀφρικὴν, εἶπα κ' ἐγώ.

— Ὅχι, Νικόλα παιδί μου, δὲν εἶμεθα εἰς τὴν Ἀφρικὴν, καὶ ὁ Σάββας Πομπόνης, ποῦ ἐτόλμησε νὰ σοῦ ψιθυρίσῃ τέτοιαν ἀνοησίαν, ν' ἀντιγράψῃ γρήγορα δύο φορές τὸ ῥήμα « περιπαίξω » διὰ νὰ μάθῃ νὰ περιπαίξῃ ἓνα συμμαθητὴν του.

τοῦ ἀλφαβήτου εἰς τὴν Παυλάκην. Δύσκολη δουλειά! Ἰδρῶσα, ποῦ λέγει ὁ λόγος, ἕως ἔθου νὰ τὴν βγάλω πέρα, μοῦ ἐνθῆμισε δὲ μὲ συγκίνησιν εἰς τί κόπον εἶχα βάλλει ἐγὼ πρὸ δύο ἐτῶν τὸν καλὸν μας διδάσκαλον. Μὲ ποῖαν ὑπομονήν, μὲ ποῖον γλυκὺν τρόπον μ' ἔκαμε νὰ ἐπαναλαμβάνω εἴκοσι φορές τὰ ἴδια γράμματα; Ἔβαλα ὅλα μου τὰ δυνατὰ διὰ νὰ μάθῃ ὁ Παυλάκης τὸ α β γ δ ε ζ, καὶ ὅταν ἐκτύπησαν αἱ τέσσαρες διὰ νὰ σχολάσωμεν, ἐγνώριζε ποῖον ἦτο τὸ α, ποῖον τὸ β καὶ ποῖον τὸ γ.

[Ἔπεται συνέχεια.]

ΣΟΦΙΑ ΔΗΜΟΥ

(Κατὰ τὸ γαλλικὸν τῆς ΔΑΡΙΑΝΑΣ ΠΙΑΤΖ)

ΤΑ ΜΗΤΡΙΚΑ ΔΑΚΡΥΑ

ΔΙΗΓΗΜΑ ΕΜΜΕΤΡΟΝ

Α

Ἡ πόλις μας μαρμαροστολισμένη
Ἐξύπνησε μιὰ μέρα σὰν παιδί,
Σὲ πάλωμ' ἀπὸ σύννεφα κρυμμένη
Τὸν ἥλιο ἐφοβότανε νὰ δῆ,

Γιατὶ ἀργὸ κοιμήθηκε τὸ βράδυ.
Εἶχαν περάσει πλέον τὰ μεσάνυκτα
Καὶ ὅμως μέσ' ἔς τῆς νύκτας τὸ σκοτάδι
Τὰ παραθύρια ὅλα ἦσαν θρόναια.

Ἦταν παραμονὴ τοῦ Ἄγ—Βασιλῆ,
Ἐκόβανε τὴν πῆτα ἔς τὰ σαλόνια
Καὶ ἠγόχοντο παντοῦ κι' ὅλα τὰ χεῖλη:
« Χρόνια πολλά, εὐτυχισμένα χρόνια ».

Παντοῦ φωναὶ καὶ γέλια ἔλη τὴν ὥρα,
Ἐτρέχαν τὰ παιδάκια ζωηρὰ
Νὰ πάρουν τῆς πρωτοχρονιάς τὰ δῶρα
Μὲ τόσο καρδιακτύπι, μὲ χαρὰ.

Μονάχα ἔς ἓνα ἐρημο σπητάκι
Μιὰ μάνα πονεμένη δὲν κοιμώτανε,
Ἀρρώστῃς τὸ μόνο της παιδάκι
Καὶ ἔς τὸ πλευρὸ του ἀγρυπνῆ ἑκαθότανε.

Τρεῖς νύκταις δὲν ἐσφάλισε τὸ μάτι,
Πότε γοναπιστὴ ἔς τὴν Παναγία
Καὶ πότε ἔς τοῦ παιδιοῦ της τὸ κρεβάτι
Μὲ κλάμματ' ἀγρυπνοῦσε ἡ Μαρία.

Β

Ὁ Νίκος τῆς δλόξανθο ἀγγελοῦδι,
Μέσ' ἔς τὴν ἑρβάνια ἀπὸ καιρὸ βιγμένο,
Ὀλόδροσο καὶ χαρωπὸ λουλοῦδι
Σ τὴ φτώχεια τῆς μητέρας του ἀνθισμένο,

Μεγάλωνε ἔς τὴν ἐρημὴν ἀγκαλιά της
Μὲ τραγουδάκι πάντα παιδικό,
Κ' ἦταν ἡ μόνη πειὰ παρηγορία της
Σ αὐτὸ τὸν ψεύτη κόσμῳ, τὸν κακό.

Σ τὴν ἀγκαλιά της πάντα τὸ κρατοῦσε,
Τὸ κοίμιζε μὲ χάρδια καὶ φιλιὰ,
Καὶ μὲ τραγούδι, ὅταν πειὰ ἔυπνοῦσε,
Τοῦ κτένιζε τὰ δλόξανθα μαλλιά.

Ἐδοῦλεν γιὰ κείνο νύκτα-μέρα,
Χωρὶς οὔτε στιγμή νὰ βαρεθῇ,
Τὴ στέρῃσι τοῦ δόλιου του πατέρα
Ὁ Νίκος τῆς ποτὲ μὴν αἰσθανθῇ.

Κι' ὅταν καινούριον πειὰ φορεματάκι
Τοῦ ἔραβε κι' αὐτὴ τοῦ τὸ φοροῦσε,
Μὲ πόνο τὸν «αμάρωνε λιγάκι
Καὶ ὕστερα τὴν κεφαλὴ γυρνοῦσε,

Κ' ἐκρύβουνταν μονάχη σὲ μιὰν ἄκρη
Μὴν τύχη καὶ ὁ Νίκος τῆς ἰδῇ
Τοῦ πόνου τῆς τὸ πικραμένο δάκρυ
Καὶ λυπηθῇ τ' ὀλόχαρο παιδί.

Γ

Μὰ μιὰν ἀογὴ ὁ Νίκος τῆς εὐπνᾷει
Μὲ χεῖλη κατακόκκινα, φωτιὰ,
Τὴ μάνα του γυρίζει καὶ κυττάει
Μὲ κουρασμένη, δλόθερμη ματιὰ.

Σ τὰ τόσῳ ἔαναμμένα μάγουλά του
Ποῦ τυραννεῖ ὁ πυρετὸς σκληρὰ,
Κυλοῦνε ποταμοὶ τὰ δάκρυά του
Καὶ χύνονται ἔς τὰ χεῖλη τὰ ξηρὰ.

Ἄγρια ἀρρώστια — Φεῦγ' ἢ πρῶτ' ἡμέρα,
Προβάλλ' ἢ πρῶτῃ νύκτῃ φοδερῇ,
Καὶ ἔς τὸ πλευρὸ του ἡ ἀμοιρῆ μητέρα
Μὲ δάκρυα τάζει ἔς τὸ Χριστὸ κερὶ.

Χυμένο ἔς τὴν κλωστή τῆ μετρημένη
Σ τὸ μπόι τοῦ παιδιοῦ της — νὰ καὴ
Μπρὸς ἔς τὴν εἰκόν' αὐτῆ τὴν ἁγιασμένην,
Τοῦ Νίκου τῆς ἀν δώσῃ τὴ ζωὴ,

Γιατὶ μόνο ἔς τὴ χάρι του πιστεύει
Καὶ μόνο τὸν Χριστὸ παρακαλεῖ.
Μὰ ἡ ἀρρώστια ἀντὶ νὰ λιγοστεύῃ
Ὁ Νίκος εὐπνητὸς παραμιλεῖ.

Καὶ μέσ' ἔς αὐτὰ τὰ παραμιλητά του
Ὅπου κι' αὐτὸς δὲν ἔρει τί ζητᾷ,
Τὰ χέρια του ἀπλόνει ἔς τὴν μαμά του
Καὶ πάντα δακρυσομένη τὴν κυττᾷ.

Σ τὸ βλέμμα κείνο ἡ φτώχῃ καρδιά της
Σπαραλεῖ, ὅπως σπαραλεῖ τὸ πουλί,
Καὶ σφίγγει τὸ παιδί ἔς τὴν ἀγκαλιά της
Καὶ τὸ φιλεῖ καὶ πάλι τὸ φιλεῖ.

Ἦλθ' ὁ γιατρός· τὴν βλέπει καὶ δακρύζει
Χωρὶς οὔτε μιὰ λέξι νὰ τῆς πῇ.
Μὰ ἡ καρδιά ποῦ ἀγαπᾷ γνωρίζει
Τι λέγει τοῦ γιατροῦ ἡ σωπῆ.

— Γιατρέ, σ' ὀρκίζω ἔς τὸ Θεό, τοῦ λέει,
Ἄν ἔχῃς σπλάγχχνα ἀνθρώπινα καὶ σὺ,
Δυσήσου τὸ παιδάκι μου ποῦ κλαεῖ
Καὶ πάρε τὴ ζωὴ μου τὴ μισή,

— Γιατὶ ἐκεῖνο εἶνε ἡ ζωὴ μου.
Γιὰ δὲς πῶς παραδέρνει, πῶς πονεῖ...
Πέες μου, γιατρέ, θὰ γιάνῃς τὸ παιδί μου;
Καὶ ὁ γιατρός τῆς λέει: « Ὑπομονή! »

Σάν ξφυγ' ὁ γιατρός σέ ὦρα ἄλιγη
Καί ἡ μητέρα μένη μοναχή,
Κρατεῖ σφικτά τὸ Νίκο μὴ τοῦ φύγη
Ἀπὸ τὰ στήθη ἢ ἀθῶα του ψυχῆ.

Δ

Περνοῦν ἡμέρας, μὰ ἡ κάθε ἡμέρα,
Ποῦ γιὰ τοὺς ἄλλους φεύγει πτερωτῆ
Γιὰ τὴ φτωχῆ, τὴ δύστυχη μητέρα
Ἀργὰ σὰν κουρασμένη περπατεῖ,

Γιατ' ἡ ἡμέρα φαίνεται σὰν χρόνος
Καὶ σὰν ἡμέρα φαίνεται ἡ στιγμή
Σ' αὐτοὺς ποῦ σφάζει ἀλύπητα ὁ πόνος,
Σ' αὐτοὺς ὅπου τοὺς πνίγουν στεναγμοί.

Μι' αὐγὴ ποῦ μόλις πιάνει νὰ χαράξῃ
Ὁ Νίκος τῆς γυρνᾷ τὴν κεφαλῆ,
— «Μαμά, μαμά!» βραχνόφωνα φωνάζει
Καὶ ξεψυχᾷ σὰν ἡμερο πουλί....

Μ' ἀπελπισιὰ τὰ χέρια τοῦ σταυρώνει
Ἡθ' ὁ παππᾶς, διαβάσει μίαν εὐχὴ
Τὸ ἤπρανε δύο-τρεις καλοὶ γειτόνοι,
Τὸ θάψαν ὅπου θίβοντ' οἱ φτωχοί.

Ἄ! δύστυχη μητέρα! σ' ἔρμα μέρη,
Κάτω ἀπάνω ἐλόμαυρο σταυρὸ
Σοῦ ἔκρυψαν τὸ μόνο σου ἀστέρι,
Τὸ μόνο σου 'ς τὸν κόσμο θησαυρὸ.

Μάνα φτωχῆ! τί θέλεις τὴ ζωὴ σου;
Τι σ' ὠφελοῦν τὰ χρόνια τὰ πολλά
Ἀφοῦ τ' ἀγαπημένο τὸ παιδί σου
Σὰν πρῶτα χαρωπὸ δὲν σοῦ γελᾷ;

Ε

Στὸ σπήτι τῆς παντοτεινᾶ κλεισμένη,
Πότε φωνάζει μόνη σὰν τρελλή,
Καὶ πότε μέσ' 'ς τὴ θλίψι βυθισμένη
Δὲν τρώγει, δὲν κοιμάται, δὲν μιλεῖ.

Μιά ἡμέρα ὁ Θεὸς τὴν ἐλυπήθη,
Τῆς στέλνει ἄγιο ἕπνο εὐσπλαχνικό
Κ' ἡ δύστυχη μητέρα ἀπεκοιμήθη
Σὲ ὄνειρο πανώρησ καὶ γλυκὸ.

Τῆς φάνηκε πῶς πάλι ἐπερπατοῦσε
Στὸ κοιμητήρι μέσα μοναχή,
Κ' ἐνῶ τοῦ Νίκου τὸ σταυρὸ ζήτησε
Γιὰ ναύρη μὲ μεγάλη προσοχή,

Ἀκούει ψιθυρισμὸ καὶ τραγουδάκια
Ἀπὸ γλυκεῖα, οὐράνια φωνή,
Καὶ ἐάφνω μύρια ὠραία περβολάκια
Τὸ κοιμητήρι ὅλο εἶχε γενῆ.

Καὶ γύρω-γύρω μυρουδιὰς πετοῦνε,
Ὡρατὰς ἀρμονιὰς μουσικαῖς.

Κι' ἐλόφωται γοργ' ἀκτινοβολοῦνε
Ἀπ' τὰ οὐράνια ἀκτίνας θεϊκάς.

Μὰ 'ς ἓνα περβολάκι διακρίνει
Τὸ Νίκο ποῦ καθόταν θλιβερά
Φωνὴ σπαρακτικὴ εὐθὺς ἀφίνει
Ὅρμῃ, τὸν ἀγκαλιάζει ὅλη χαρὰ.

Καὶ τὸν φιλεῖ, καὶ τὸν φιλεῖ καὶ κλαίει,
Τὸν σφιγγεῖ ὅσῳ ἔμπορεῖ 'ς τὴν ἀγκαλιά
Καὶ δύο λογικὰ ὠμορφα τοῦ λέει
Χαιδεύοντας τὰ ὀλόχρυσά μαλλιά:

— Γιατί, γιατί νὰ φύγῃς ἀπὸ μένα;
Καὶ τώρα γιατί, φῶς μου, σιωπᾶς;
Κι' ὁ Νίκος μὲ τὰ μάτια δακρυσμένα:
— Μητέρα μου, τῆς λέει, δὲν μ' ἀγαπᾷς!

— Ἐγὼ δὲν σ' ἀγαπῶ; ἐγώ, παιδί μου,
Ποῦ χύνω τόσα δάκρυα πικρά,
Π' ἐλόκληρη χαρίζω τὴ ζωὴ μου
Ἄν 'ζουσεσ οὐ κ' ἤμουν ἐγὼ νεκρά;

— Μαμά μου, βλέπεις τόσα περβολάκια;
Ὅσα μικρὰ πεθαίνουνε 'ς τὴ γῆ
Ὁ Πλάστης μας τὰ κάνει ἀγγελάκια
Καὶ τὸ καθ' ἓνα ἐδῶ καλλιεργεῖ.

Ποτίζει τὰ λουλουδία, τὰ φυτεῖ,
Γλυκὰ σὰν ἀδελφάκια τ' ἀγαπᾷ,
Κάθε αὐγὴ τὰ πειδὸ καλά μαζεύει
Καὶ 'ς τοῦ Θεοῦ τὰ πόδια τὰ σκορπᾷ.

Εἶχα κ' ἐγὼ μονάχα μιὰ ἀνεμώνη
Ὀλόχαρη, μὲ φύλλα δροσερά,
Τὴν ἐβλεπα κρυφὰ νὰ μεγαλώνη
Κ' ἤθελα νὰ τὴ φέρω μὲ χαρὰ

Μηρὸς 'ς τοῦ Θεοῦ τὸ δοξασιμένο θρόνο
Ἡλθεσ ἐσὺ 'ς τὸν κητὸ μου σιμά
Καὶ ἐκλαιγες καὶ ἐκλαιγες μὲ πόνο
Καί... ἔξερεις τί μοῦ ἔκανες, μαμά;

Ἐπάνω 'ς τὸ λουλουδί μου σταλάζει
Ἐνα σου δάκρυ τέσῳ φλογερὸ
Ὅπου εὐθὺς τὰ φύλλα του τινάζει
Καὶ γέρνει χλωμιασμένο καὶ ἐηρὸ.

Κι' αἶριο σὰν θὰ πάγω 'ς τὸ Θεὸ μου
Δίχως λουλουδί, τί θέ νὰ γενῶ;
Μαμά, μὴν κλαίεις περὶ τὸ θάνατό μου
Ἐγώμαι πειθὸ καλά 'ς τὸν οὐρανὸ.

ΣΤ

Ἐξύπνησ' ἡ μητέρα τρομασμένη,
Ὅσῳ ἔμπορεῖ τὸ δάκρυ τῆς κρατεῖ.
Μὰ δάκρυ, ποῦ τὰ λουλουδά μαραινεῖ,
Δὲν θὰ μαράνη, λέτε, καὶ αὐτῆ;

ΙΩΑΝΝΗΣ ΠΟΔΕΜΗΣ

Ο ΜΑΥΡΟΣ ΚΑΙ ΤΟ ΚΡΥΣΤΑΛΛΟΝ

[Συνέχεια καὶ τέλος 1884 σελ. 13]

— Ὁχ! ὄχ! αἰ! αἰ! ἐξηκολούθησε νὰ φωνάζῃ ὁ Τιέμ-βὸ τοῦ ὀποίου τὰ πόδια εἶχαν μισοπισασθῆ ἀπὸ τὸ κρύον. ὄχ! ὄχ! αἰ! αἰ! ὅμως κρῖμα εἶνε ἀφήσει ἐδῶ τόσα διαμάντια.

— Ἐμπρός, κουράγιο, τὸ εἶπεν εἰς ναύτης, θὰ σὲ βοηθήσωμεν καὶ ἡμεῖς. Νά, ἐκεῖ ἓνα μεγάλο κομμάτι. Καὶ μὲ τὸ τακοῦνι τοῦ ὑποδήματός του ἔσπασεν ἐν κρυστάλλῳ τὸ ὄποσον ἔδωκεν εἰς τὸν Τιέμ-βὸ.

— Ὁχ! ὄχ! αἰ, αἰ, αἰ! εὐχαριστῶ! εἶπεν αὐτός, καὶ ἐνῶ τὸ στόμα του εὐχαριστοῦσε διὰ τὸ λαμπρὸν ἐκεῖνο ὄψρον, τὰ ἔμμάτια τοῦ ἐδάκρυσαν ἀπὸ τοὺς πόνους τοὺς ὀποίους ὑπέφερον ἀπὸ τὸ κρύον.

Ἐμῆχαν πάλιν εἰς τὴν λέμβον ὁ Τιέμ-βὸ ἐκάθησεν ὀπίσω εἰς τὴν πρύμνην τῆς γιογγιῦ ἀρατῶν ἐπάνω εἰς τὰ γόνατά του τὸ τεμάχιον τοῦ κρυστάλλου.

Τὸ αἰσθημα ἐκεῖνο τοῦ ὄψρου τὸ ὄποσον τὸν ἔκλαιεν,

ὡς ἔλεγεν ὁ Τιέμ-βὸ, ἐπήγεν ἀπὸ τοὺς πόδας του εἰς τὰς χεῖράς του, μὲ πολλὴν δυσκολίαν δὲ κατάρθωνε νὰ κρατῆ τὸν πολυτίμον ἀδάμνιντα, τρυγῶν εἰς τὸ ὄποσον εἶχαν σκεδρῶσει τὰ δάκτυλά του.

Ἄλλ' ἡ ἰδέα ὅτι θ' ἀποκτήσῃ πολλὰ, πολλὰ πλοῦτη τοῦ εἶδε δύναμιν νὰ ὑπεφέρῃ.

Τὸ μούδιασμα ὁμοῦ ἀπὸ τὰ δάκτυλα ἀνέβαινον ἕως εἰς τοὺς ἀγκῶνας καὶ ὁ Τιέμ-βὸ ἤσθηνετο ἕως ἐπάνω εἰς τὸν ὤμῳ του δύνατον πόνον.

— Καλεῖ αὐτὸ! καίσι! ἐκίναζεν ἀκόμη ἄλλ' ἐξακολουθοῦσ νὰ σφίγγῃ εἰς τὸ στήθος του τὸ κρυστάλλον τὸ ὄποσον τὸν κατεπάγωνε.

— Φίλοι ὀικοί μου, κάτω 'κεῖ, κάτω (εἰς τὴν Σενεγάλην, βέβαια) πολὺ ἀπορήσουν σὰν μάθουν

Τιέμ-βὸ γέννηκε ἀφέντη, μεγάλο ἀφέντη μὲ καπέλλο καὶ ὠμορφα φορέματα καὶ μητέρα τοῦ Τιέμ-βὸ γείνη μεγάλη κυρία, μὲ ὠραία φουστάνια καὶ διαμάντια, μεγάλα διαμάντια! Τώρα μὲ τοῦτο κέρει καλὰ σκουλαρίκια γιὰ Γρηὰ Σαλάμπα καὶ βραχιόλι καὶ δακτυλίδια. Τί μεγάλο κομμάτι!

Τόσον πολὺ εἶχε βυθισθῆ εἰς τὸ λαμπρὸν τοῦ θνεῖρον, ἡ καλλίτερα τόσον εἶχε μουδιάσει, ὥστε δὲν ἐπονοῦσε πλέον, ἀλλὰ δὲν ἐνκωθε οὔτε τὰ χεῖρά του, οὔτε τὰ πόδια του, ὥστε ὅταν ἦλθεν ἡ σειρά του νὰ σκαρφαλώσῃ εἰς τὸ σχοινὶ διὰ ἀναβῆ εἰς τὸ κατὰστρωμα τῆς Ἀστραπῆς δὲν τὸ κατάρθωσε καὶ τὸν ἐτράθησαν ἐπάνω οἱ σύντροφοί του αὐτὸν καὶ τὸ φορτίον του.

Διὰ μίαν μέσῃ εἰς τὸ πλοῖον ἐγένετο γνωστὸν τὸ κατηγνίδι τὸ ὄποσον ἐπαίξαν εἰς τὸν ταλαίπωρον μαῦρον καὶ ὄλοι οἱ κούται ἐπήγαν καὶ συνεχάρησαν τὸν Τιέμ-βὸ διὰ τὴν ἀπόκτησιν τοῦ πολυτίμου ἀδάμαντος.

Ὁ Τιέμ-βὸ ἐδέγετο μὲ μετρίαμα εὐτυχίας τὰ συγχαρητήρια τῶν ναυτῶν.

— Τιέμ-βὸ ὄχι κινῶς, ἔλεγε, δῶσαι ὄλοι σας.

Ἐν πρᾶγμα μόνον τὸν ἐστενοχωροῦσε καὶ τὸν ἔκαμνε ἡ ἀπορῆ. Ὅσον καὶ ἂν ἐσκοῦπιζε τὸ διαμάντι του ἢ μὲ τὸν χιτῶνά του, ἢ μὲ τὸ πανταλόνιόν του, ἐκεῖνο ἔσταζε. Πῶς ἐγένετο αὐτὸ τὸ πρᾶγμα;

Πῶς ἐγένετο αὐτὸ σείε τὸ ἐννοεῖται. Ὁ πάγος ἔλυονε εἰς τὰς χεῖράς του, ἀλλ' ὁ δυστυχῆς μαῦρος δὲν εἰμποροῦσε νὰ καταλάβῃ διὰ τί ἀκατάπαυστα ἔσταζεν ὁ ἀδάμας του.

Ο ΤΙΕΜ-ΒΟ ΕΚΑΘΗΣΕΝ ΕΙΣ ΤΗΝ ΠΡΥΜΝΗΝ

«ΝΑ ΜΗ ΤΟ ΚΥΤΤΑΞΗ ΠΡΙΝ ἢ ΒΡΑΣΗ ΕΝ ΤΕΤΑΡΤΟΝ»

— Πρέπει να το στεγνώσης, του είπεν εις αυτής. 'Η ιδέα του εφάνη λαμπρά.

— Ναι κάμω στεγνώση, επανέλαβε και αυτός.

'Υπήγε λοιπόν με προθυμίαν και ηδρε τον μάγειρον, ο οποίος την στιγμὴν εκείνην ήτοιμαζε τὸ γεύμα του πλοίαρχου, και αφού του είπε τί έκαμε, τον παρεκάλεσε να τον αφήση να στεγνώση τὸ διαμάντι του εις την φωτιάν του μαγειρείου.

Να στεγνώση, αυτό; είπε με πονηρίαν ὁ μάγειρος. Τὸ παιγνίδι δὲν είναι άσχημον! Στέγνωσε το, μαυρέ μου, τὸ διαμάντι σου.

— Εὐχαριστῶ.

— 'Αί στάσου, στάσου, να μιὰ κατσαρόλα βάλ' το μέσα, θὰ στεγνώση πειδ γρήγορα.

Ὁ Τιμ-βὸ ηδωχαρίστησε με εὐγνωμοσύνην τον μάγειρον και αφού επήρε την χύτραν έβαλε με προσοχήν μέσα εις αυτήν τὸ τεμάχιον του κρυστάλλου.

— Μην τοικνίση; ηρώτησε.

— Μη σε μέλη, είπεν ὁ μάγειρος γελῶν.

— Πρέπει βάλλω καπάκι;

— Δὲν βλέπεις τὸ καπάκι, βάλε το.

Ὁ Τιμ-βὸ έβαλε τὸ σκέπασμα επάνω εις την χύτραν, έβαλεν αυτήν επάνω εις την φωτιάν και επεριμένε μερικά λεπτά.

« Η ΧΥΤΡΑ ΕΙΧΕ ΜΟΝΟΝ ΚΑΘΑΡΟΝ ΝΕΡΟΝ »

— Στεγνὸ τώρα; ηρώτησε.

— Ὅχι ακόμη, είπεν ὁ μάγειρος· ὀλίγη ὑπομονή και μὴ τὸ κυττάξῃς πρὶν περάση ἔν τέταρτον, γιατί θὰ χαλάσῃ!

— Ὑπομονή 'Άγιη!

είπε μέσα του και ὁ Τιμ-βὸ, φοβηθεὶς μήπως πραγματικῶς καταστραφῇ ὁ θησαυρός του.

Ὅταν επέρασε τὸ τέταρτον:

— Τώρα κυττάξω; είπε.

Ἐσήκωσε τὸ σκέπασμα ὡ φρίκη! ἡ χύτρα δὲν είχε πλέον μέσα τον λαμπρὸν ἀδάμαντα με τον ὁποῖον είχε σκεφθῆ να κάμῃ τόσα πράγματα, ἀλλὰ μόνον καθαρὸν νερόν.

Ἀπὸ τον καιρὸν εκείνον ὁ Τιμ-βὸ εἶνε εις ἀπορίαν και δὲν εἰμπορεῖ να του χωρέση εις τον νοῦν του πῶς ἡ πέτρα εκείνη, που ἦτο τῶσον μεγάλη και τῶσον σκληρὰ εἶγνε νερόν.

Ἄν θέλετε, πιστεύσατε εις ὅσα είπα· ἀλλὰ σὰ; βεβαιῶν ὅτι την ιστορίαν αυτήν δὲν την έβγαλα ἀπὸ τον νοῦν μου. Ὁ Τιμ-βὸ δὲν εἶνε φαντασιῶδες πρόσωπον, ἡ δὲ σικνη αὐτῆ συνδέη εἰδῶ και κάμποσα ἔτη εις ἔν πολεμικὸν πλοῖον εις τὸ ὁποῖον ὁ γράφας τὸ διήγημα τοῦτο ἦτο δόκιμος.

(Κατὰ τὸ γαλλικόν)

ΣΟΦΙΑ ΔΗΜΟΥ

ΠΑΙΔΙΚΟΝ ΠΝΕΥΜΑ

Ὁ Πάνος γράφει επιστολήν πρὸς την εἰσαδέλφην του και μεταξὺ ἄλλων θέλει να της γράψῃ ὅτι ἦτο και αὐτὸς εις τὸν παιδικὸν χορὸν τῶν ἀνακτόρων.

Ἄφνης ἐρωτᾷ:

— Μαμά, πῶς εἶνε καλλίτερα να λέμε· παρευρίσκομαι ἔν, ἢ παρευρίσκομαι εις;

Ἡ δὲ μικροτέρα του ἀδελφῆ Ἐλενίτσα, ἡ ὁποία εἶνε πολὺ ευφυής και ἀστεία, προλαμβάνει και του ἀπαντᾷ:

— Ἄν ἐκεῖνος που παρευρίσκεται εἶνε παιδί, πρέπει να λέγῃ παρευρίσκομαι ἔν, και ἂν εἶνε ἄνθρωπος πρέπει να λέγῃ παρευρίσκομαι εις.

Ἐστὴν ὑπὸ της Γκαίτας Γκαίτης.

Εἰς την οἰκίαν της μικρᾶς Ἀσπασίας ἔχουν ἔν μικρὸν πολὺ εὐμορφον γατάκι, τὸ ὁποῖον ἀγαπᾷ ἡ μικρὰ Ἀσπασία.

Ἄλλ' ἐπειδὴ ἔχει πολλοὺς φύλλους, ἡ μικρὰ Ἀσπασία λέγει προχθὲς εις τὴ μαμά της: Μαμά δὲν κάνει να βρά-

σωμε ζεματιστὸ νερὸ και να βουτικωμεν μέσα τὸ γατάκι να φορίσουν οἱ φύλλοι;

Ἐστὴν ὑπὸ Γεωργ. Κ. Μελαχροινῶ.

Μεταξὺ δύο ψευδολόγων.

— Βλέπεις μιὰ μύγα που περπατεῖ καὶ πάνω στήν κορυφῆ του καμπαναριῶ; ἐρωτᾷ ὁ εἰς τον ἄλλον.

— Ὅχι, ἀπαντᾷ οὗτος, ἐγὼ δὲν την βλέπω, ἀκούω ὅμως τὸ περιπάτημά της.

Ἐστὴν ὑπὸ της Γραίας Δρούς.

Κατὰ τὸ μάθημα της ἀριθμητικῆς ὁ διδάσκαλος ἐρωτᾷ τον Γιαννάκη:

— Πρῶσεξ, Γιαννάκη, ἔς αὐτὸ που 9ὰ σ' ἐρωτήσω! ἔχω 5 καρῶδια στήν μίαν μου τσέπη και 7 εἰς την ἄλλην, πῶσα ἔχω ὅλα ὅλα;

Και ὁ Γιαννάκης με μεγάλην περιέργειαν.

— Γρά να τὰ ἰδῶ!

Ἐστὴν ὑπὸ Ἰωάννα Κ. Βασιλειάδου.

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ ΤΗΣ « ΔΙΑΠΛΑΣΕΩΣ ΤΩΝ ΠΑΙΔΩΝ »

Τὸ ὑπὸ τον τίτλον ΕἰΣ ΤΗΝ ΘΑΛΑΣΣΑΝ! βιβλίον τὸ ὁποῖον σοὶ ἐστάλη, ἀγαπητὲ Λεάνδρε, εἶνε ὁ τόμος της δευτέρας ἑξαμηνίας της ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ ΤΗΣ « ΔΙΑΠΛΑΣΕΩΣ » τοῦ 1883, ἐστὴν δὲ πρὸς ἄλλους βουί ἦσαν συνδρομηταὶ της ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ κατὰ τὸ 1883. Τὰ ΤΡΙΑ ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ της ΣΟΦΙΑΣ ΔΗΜΟΥ δὲν ἐκδόθησαν εἰσέτι· θὰ ἐκδοθῶν μετ' ὀλίγον. Ἐπίσης μετ' ὀλίγον θὰ ἐκδοθῶν μαζί και τὰ τρεῖς φυλλάδια της ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ τοῦ Ἰανουαρίου, Φεβρουαρίου και Μαρτίου ἐνεσῶτος ἔτους. Ὀλίγην ὑπομονήν, φίλε μου· δὲν εἶνε δυνατόν να λησμονηθῇ· θὰ σοὶ σταλοῦν ὅλα ἅμα ἐκδοθῶν, καθὼς σοὶ ἐστάλη και τὸ καις την Θάλασσαν! Ἦ ἀκούτε και οἱ ἄλλοι, ὅσοι ἀνυπομονῶς με ἐρωτᾶτε τὰ ἦμα με τον Λεάνδρον; Δι' ἄλλους σας τὸ λέγω.

Ὅσα περισσότερα μοῦ γράφετε, προσφίλε· Μὴ με λησμονεῖτε, τόσῳ περισσώτερον με εὐχαριστεῖτε, ὥστε δὲν πρέπει να φοβῆσαι μὴ με ἐνοχλοῦν αἱ ἐκτεταμέναι ἐπιστολαὶ σου. Φίλησέ μου την Μικρὰν Δούκισσαν, σὲ παρακαλῶ, και εἰπέ της ὅτι Ἐλεκωνιάδα Παρθένος εἶνε ἡ ἐξαδέλφη της.

Καλῶς ὤρεσε, φίλε Πυγμαλίῳν· ἀλλὰ τὸ ὄνομά σου πῶς τὸ ἐλησμόνησε; δὲν εἰσέυρε; δὲν πρέπει να τὸ γράψῃ πάντοτε κοντὰ εις τὸ ψευδώνυμόν σου; Ἄν ἄλλος φίλος μου βελήσῃ να ὀνομασθῆ και αὐτὸς Πυγμαλίῳν, πῶς θὰ ζεῦρω ἐγὼ να τοῦ εἰπῶ ὅτι ἀνήκει εις ἄλλον τὸ ψευδώνυμον αὐτῶ;

Ὁ Μικρὸς Κυνηγὸς δὲν εἰσέυρει ὅτι τὸ Ἑλληνικὸν γραμματόσημον τῶν 30 λεπτῶν καθιργήθη πρὸ πολλοῦ; διατί λοιπόν μοῦ ἔστειλε ὁ τοιαῦτα γραμματόσημα διὰ τὸ Ταμείον ἔπερ ἔδῳν ἀπόρων; Αὐτὰ εἶνε ἀχρηστά, μικρὴ μου φίλε· και τὰ ἔχω εις τὴν διάθεσιν σου ὅταν τὰ ζητήσῃ· φρόνιζε να τὰ ἀντικαταστήσῃ δι' ἄλλων χρησιμῶν, ἂν θέλῃς να συνεισφέρῃς και σὺ ὑπὲρ τῶν ἀπῶρων μαθητῶν.

Ἐάν τὸ Μαύρον Ἄμμα εἶνε ἀδελφὸν του Ἐράτου ὅλεως· να μάθῃς, Ἐνδυμίῳν, εἶνε κατὶ περισσώτερον ἀπὸ ἀδελφόν, εἶνε αὐτὸ τὸ ἴδιον Ἄμμα, τὸ ὁποῖον δὲν ζεῦρω κ' ἐγὼ πῶς εἶγνε ἔτσι μαῦρον αὐτὴν τὴν φορὰν! Δὲν πιστεύω να ἐμαῦρισε ἀπὸ τον ἦλιον· αὐτὸς ἀπ' ἐναντίας τὸ φωτίζει και τὸ ζάμνει· να σπινθηρίη ἀπὸ λάμψιν φαίνεται λοιπόν πως κάποια σύννεφο θὰ πέρασε και τὰ κρυψεν ἀπὸ τον ἥλιον. Τὰ σύννεφα ὅμως διαλύονται ἀργὰ ἡ γρήγορα και καὶ μ' αὐτὰ θὰ διαλυθῆ ἑλπίς και ἡ μαυρίλα του Ἰάματος, ἀπὸ ὁ ἥλιος μένει πάντα φωτεινός.

Εἶδες, λοιπόν πῶσον εἶγες ἄδικον, προσφιλιστατῆ μου, πρὸν Λεάντα; Τί ἄλλο ἔχεις τόρξ; Εἰπέ μοῦ τὸ ὅλα να μοῦ τὰ εἴπῃς.

Και πῶς δὲν μοῦ τὸ ἔγραψες τόσον καιρὸν, ἀγαπητὲ Ἀθρομπε Κυριαγεῖρε, ὅτι ἀσθενεῖ ὁ φίλος μας Βιομηχαναστὴ Ἑλληγ; εἰπέ του ὅτι πολὺ ἐλυπηθῆν και εὐχομαι να ἰατρευθῆ γρήγορα πλέον· ἐκτελεῖ προθύμως τὰς διαταγὰς σου ἱατροῦ, αὐτὸ πρὸ πάντων τοῦ συνιστῶ, ἂν θέλῃ γρήγορα να τοῦ περάσῃ ὁ πόνος. Να πηγαίνῃς καθ' ἡμέραν να τον βλέπῃς και να μοῦ γράψῃ, σὲ παρακαλῶ. — Τὸ νέον περσοικὸν δὲν σὰς ἐστάλη ἔκ του Γραφείου μου· δὲν εἶδατε ὅτι ἄλλος εἶνε πῶς τὸ ἐκδίδεις;

Καλὰ ἔκαμες και ἔλαβες ψευδώνυμον, φίλε Σιλαφῆρη· εἰς τοὺς ἔχοντας ψευδώνυμον ἀπαντᾷ με περισσώτερον ἐλευθερίαν, ὅταν μοῦ γράφου· μόνον πῶς δὲν ἔκαμες καλὴν ἐκλογὴν ψευδώνυμου.

Δὲν σημαίνει ἂν δὲν εἶσαι ἀπ' εὐθείας εις τὸ Γραφεῖόν μου ἐγγεγραμμένος συνδρομητῆς, μικρὴ μου δομῆτικὴ Ἰθακήσιε. Και οἱ διὰ τῶν ἀναποκριτῶν μου λαμβάνοντες τὸ φύλλον εἶνε ἐπίσης φίλοι μου και εἰμποροῦν να μοῦ γράφου και να μοῦ στέλλου και αὐταὶ Πνευματικᾶς Ἀσκήσεις και Ἀδύσεις και Παιδικὸν Πνεῦμα τὰ ὁποῖα ἐγὼ με χαρὰν μου θὰ δημοσιεύω ἂν εἶνε καλὰ και μοῦ ἀρέσουν.

Γράφε μου, Μιχαὴλ Στρογκῶδ, γράφε μου συχνὰ σὺ, και ἐγὼ δὲν σε λησμονῶ.

Και σὺ, μικρούλα μου Μαρία Βαλιέρη, γράφε μου συχνὰ. Τὸ παιδικὸν πνεῦμα που μοῦ ἔστειλες μοῦ ἦρεσε και θὰ τὰ δημοσιεύσω ὅταν ἔλθῃ ἡ σειρά του.

Ὅτι μοῦ στέλλῃς διὰ τὰς Πνευματικᾶς Ἀσκήσεις, εὖσμον Τσαρταμίτε μου, πρέπει να τὸ ἀφίνης εις τὴν κρίσιν μου, και ἐγὼ ἂν εἶνε ὠραῖον θὰ τὰ δημοσιεύω δὲν πρέπει ὅμως και να ἀπελπίσεται.

Ὁ δεῦτερος τόμος της Βιβλιοθήκης τοῦ 1883 ἐστάλη εις Ἀλεξάνδρειαν, φιλάτη Ἰερὰ Ἰδία της Αἰγύπτου· τί λέγεις τόρα, να θυμώσω; να γελᾶσω; ἀλλ' ἔχι· ἐγὼ δὲν θυμῶμαι τῶσῳ εὐκόλα, δὲν μοιάζω τοὺς πασοῦδες ἐγὼ.

Ἄκουσε σὺ, Πονηρὰ Ἀλεποῦ, τί σοῦ φάλλει· ἡ Ἄμαρλίλλε· τὰ δάκρυά σου, λέγεις, δὲν ἦσαν διότι ἀπέθανε τὸ καναρινὸν σου, ἀλλὰ διότι δὲν ἐπρόφρασε να τὸ φάγῃ ζωντανὸ, περὶ δὲ τὸ θανάτον του γάτου σου ἔχει πολλὰς ὑποφίας, ὑποθέτει· δὲι τὸν ἔθαψες εις τὴν κοιτῆά σου δηλαδὴ.

Βεβαίωτα ὅτι ἐνδιαφέρομαι διὰ τὴν πρόσδον τῶν συνδρομητῶν μου, μικρὰ μου φίλη Ἀγγελικὴ Λεοαρδίδου, και εὐχαριστοῦμαι πολὺ ὅταν τὰς ἀκούω· σὲ συγχαίρω διότι ἤχησες να γράψῃς σὸ χαρτί· στέλλε μου τώρα συχνὰ ἐπιστολάς να βλέπω πῶσον προσδύεις.

Και διότι νὰ μὴ δεχθῶ τὸ ψευδώνυμόν σου, ἀγαπητὲ Τηλέμαχε; εἶναι τόσῳ ὠραῖον και τόσῳ ἠρωτικὸν φίλησέ μου τον Ἀλέξανδρον και εἰπέ του ἑλληνικᾶς Πνευματικᾶς Ἀσκήσεις να μοῦ στέλλῃ πρὸς δημοσίευσιν, διότι γαλλικὰς δὲν δεχομαι ἀπὸ τοὺς συνδρομητὰς μου.

Και ἄλλοι πολλοὶ τὰ αὐτὰ μοῦ γράφου· με σέ, προσφίλη μου Τσίρε τοῦ Πελλάγου, ὅτι παρὰ πολὺ τοὺς ἤρσεν ὁ Μῦθος του Φαέθοντος· και ἡ Περήγησις του Ἀσπροπόδου· δὲ αὐτὸ και ἐγὼ τὰ ἐδημοσίευσα, διότι εἴθευρα εἶνε ὅτι ἀρέσουν εις ἄλλους. — Φαίνεται ὅτι δὲν ἦμην εις τὸ Γραφεῖόν μου ὅταν ἦλε ὁ πατέρας σου· εἰπέ του τὰ σεβάσματά μου, σὲ παρακαλῶ.

Και πῶς τὴν ἔχεις φυλαγμένη τὴ μήτη σου, Χρυσοστεφάνε Ἀπολλῶν, που ἀπὸ τὴν πολλὴν μελέτη δὲν σοῦ ἔμνε κίριος να τὴν βλέπῃς;

Ἰβὼ λέγω εις τὸν Ξεφίαν ὅτι τον γνωρίζεις, χαρισστάτη μου Μικρούλα Τίποτε, — που καθὼς εἶσαι τίποτε εὐφρασκεσαι παντοῦ, ἔν και τὸ τίποτε δὲν ὑπάρχει πουθενά. Εἶπέ τοὺς χαιρετισμοῦς μου εις τον Μυσοσπίδα.

Εἶσαι πολὺ ἀξιαγάπητος και πολὺ ἀξίεπαινος, φίλη μου Βατοκελαδοῦσα Περιοτερά· ἀπὸ ποτε ὅμως ἤχησαν να κελαιοῦν τὰ περιστέρια; Γράφε μου συχνὰ και θὰ μάθῃς να μὴ κάμῃς ὀνορθογραφίας.

Ὁ τὴν χαριτωμένην μικρὰν Δήμητραν, που ἅμα εἶδε τὰ ὄνομά της πρῶτην φορὰν τυπωμένον εις τὴν « Διάπλασιν » ἀπὸ τὴν χαρὰν της επήρε τὸ φυλλάδιον και τὸ ἔσφιγγεν εις τὴν ἀγκάλην της. Ἀφού σοῦ ἀρέσει· τόσον πολὺ να βλέπῃς τὸ ὄνομά σου τυπωμένον, σοῦ εὐχομαι να τὸ ἴδῃς και εις ἰδικὰ σου ἔργα. Ἄλ, τί λέγεις, μικρὰ μου Δήμητρα; Φίλησέ μου και τὴν Ἄνναν, Ἀλεξάνδρον και τον μικρὸν Πέτρον.

Ἐρωτήσεις, ἀπαλαμοί, προσφίλες! Ἡ Ἄαπος ἀσπάζεται τὴν Παικιανθίδα ἡ ὁποία πολὺ ταχέως λησμονεῖ τὰς φίλας της, λέγει· — ὁ Μέλας Ἀετὸς ἀσπάζεται τον Ἀετὸν ἔδῳν Δευκῶν Λίθων και τὸν Ἀετιδέα ἔδῳν Μελανδῶν Λίθων και ζητεῖ τὸ ὄνομα του Ξεφία και της Πληγομένης Τρυγῶνος. — Ἡ Φιλέρημος Τρυγῶν ἀσπάζεται τὴν Ροδόχρον Μπέλαρ, τὴν Ἀρατέλλιουσαν Σελήνην, τὴν Ἐλαφρὰν Ἀκατον και πολλὰς ἄλλας. — Ἡ Ἰωάννα Καρκάδη ἀσπάζεται τὴν μικρὰν Δούκισσαν, τὴν Ἐλεκωνιάδα Παρθένον και ζητεῖ να μάθῃ εις

ποιόν μέρος τοῦ Πειραιῶς εὐρίσκεται ἡ οἰκία των. — Ἡ Ἐλαφρά Ἀνατος προσφέρει τοὺς ἀσπασμούς της εἰς τὴν Πληγαμένην Τρυγίνα, ἐπίσης ἡ Πρωτόπειρος Μελισσα ἀσπάζεται τὴν Τσάτσα Γελιστήν καὶ τὴν παρακαλεῖ νὰ τῆς εἴπῃ τὸ ὄνομα της ἐὼν θέλη, εἶνε δὲ πρόθυμη νὰ τῆς εἴπῃ τὸ ἴδιόν της. — Ἡ Ποιμενικὴ Φλογέρα ἀσπάζεται τὸν Ἀρμόδιον καὶ Ἀριστογέτονα καθὼς καὶ τὴν Βοσκοποῦλαν, τὴν Μυσοσιτίδα καὶ Ἀμαρυλλίδα,

ἐπιθυμῶν δὲ νὰ μάθῃ τὸ ὄνομα τῆς Πληγαμένης Τρυγίνας καὶ τοῦ Μαθαθονομάγου. Ἡ Ἄρσοκέρατος Ἐλαφος ἐπιθυμῶν νὰ μάθῃ τί γίνεται ἡ Μικρὰ Ἐλαφος καὶ ὁ Κυδαθηρεύς, οὗς ἀσπάζεται μετὰ τῆς Στυμφαλλίδος Ὀρνίθος καὶ τῆς Ἐργατικῆς Μελίσσης καὶ τῆς Παρσελλήνου. — Ἡ Ἀνατέλλουσα Σελήνη ἐπιθυμῶν νὰ μάθῃ τὸ ὄνομα τῆς Μικροῦλας Τραλαλά καὶ τοῦ Μεγάλου Ναπολέοντος Βορακάργου.

ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΑΙ ΑΣΚΗΣΕΙΣ

13. Ἐλλητισύμφωνον. Ο*ο*ι — ἐ* — ἐ**α*ε*αι — ἐ* — ἐ*ει — οὐ*ε — ᾶ — ῶ*η.

Ἐστάλη ἀπὸ τοῦ Τζανκλεμίν.

14. Συλλαβόγραφος. Τὸ πρῶτόν μου εἶνε πόλις τῆς Γρωσσίας, τὸ δευτέρον μου ἀκρωτήριον τῆς Ἑλλάδος, τὸ σύνολόν μου ζῶον.

Ἐστάλη ἀπὸ τοῦ Θόμακος τοῦ Ἀραδῆ.

15. Συλλαβόγραφος. Τὸ πρῶτόν μου εἶνε γράμμα, τὸ δευτέρον μου σαρκοφάγον ζῶον, τὸ σύνολόν μου ἐρωτηματικὴ ἀντωνυμία.

Ἐστάλη ἀπὸ τῆς Λουκίας δι' Ἀσμερόφου.

16. Συλλαβόγραφος. Ἡ ἀρχὴ μου εἶνε ἐπιθετον μονοσύλλαβον, τὸ τέλος μου καταποντίζει τὰ πλοῖα, τὸ σύνολόν μου ἔδωκε τὸν θάνατον εἰς τὸν ἥρωα Ἀθανάσιον Διάκου.

Ἐστάλη ἀπὸ Ἀ. Βυστομάδου.

17. Συλλαβόγραφος. Τὸ πρῶτόν μου εἶνε γράμμα, ἐπίσης καὶ τὸ δευτέρον μου, τὸ τρίτον μου εἶνε ἡ γῆ τὸ τέταρτόν μου εἶνε γενικὴ ἀβροφα τινός, τὸ δὲ σύνολόν μου διδάσκει εἰς τὸ Πανεπιστήμιον.

Ἐστάλη ἀπὸ τοῦ Λωδωκέλλου Ἑρακλεῶν.

18. Συλλαβόγραφος. Αἱ τρεῖς πρῶται μου συλλαβαὶ ἀποτελοῦν μέρος τοῦ σώματός σου, ἡ τετάρτη εἶνε γράμμα, ἐπίσης καὶ ἡ πέμπτη, τὸ σύνολόν μου εἶνε νῆσος.

Ἐστάλη ἀπὸ τοῦ Νικηλῆ Ἐργατοῦ.

19. Λεξιγράφος. Μὲ κεφαλὴν εἶμαι ἀπαρχιτήτων εἰς τὰ ἔθνη, ἄνευ κεφαλῆς εἶμαι ἀπαρχιτήτων εἰς τὰ πλοῖα.

Ἐστάλη ἀπὸ τοῦ Τσάπλιακου.

20. Λεξιγράφος.

Τῆς Εὐρώπης κ' ἐγὼ εἶμαι ποταμὸς ἀπ' τοὺς μεγάλους
 "Ἐν μου γράμμῃ" ἂν ἀφαιρήσῃς
 Καὶ τὸν τόνον μεταθέσῃς
 Θά μὲ εὕρῃς εἰς τὰ πλοῖα ὅμοιον μὲ τοὺς πασσάλους.

Ἐστάλη ἀπὸ τοῦ Ἰερολογίτου.

21. Λεξιγράφος. Μὲ κεφαλὴν εἶμαι μέρος τοῦ δένδρου, ἄνευ κεφαλῆς καὶ παραφυτονομημον εἶμαι σταθμὸς τῶν πλοίων.

Ἐστάλη ἀπὸ τοῦ Μίλανος Ἄετος.

22. Ἀίνημα. Τὸ σύνολόν μου ἀποτελεῖται ἐξ ἑνῆνα γραμμάτων καὶ σημαίνει σπουδαῖον ἐλάττωμα.

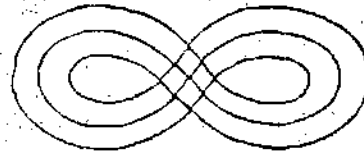
Τὸ 4-2-6-8-9 εἶνε ὄνομα σεβαστῶν. Τὸ 1-5-4-3-9 εἶνε πόλις τῆς Στερεᾶς Ἑλλάδος. Τὰ 3-5 εἶνε ἀνήθη εὐώδη. Τὸ 2-4-9 εἶνε χρονικὸν ἐπίρρημα. Τὸ 7-6-2-3-5 δεῖται σεβασμοῦ. Τὸ 3-4-5-1-2-8-9 εἶνε ὄρη τῆς Ἀσίας. Τὸ 1-3-4-5 εἶνε τεκτονικὸν ἐργαλεῖον. Τὸ 2-4-5-1-3-9 εἶνε ὄνομα ἀτυχοῦς βασιλείσης. Τὸ 9-8-4-5 εἶνε ζωοφόρον ὕγρον. Τὸ 7-9-1-5 εἶνε ἡ πρώτη τροφή τοῦ ἀνθρώπου.

Ἐστάλη ἀπὸ τοῦ Κόματος.

23. Πρῶδλημα. Ποῖος εἶνε ὁ ἀριθμὸς τοῦ ὁποίου τὸ 1/4 καὶ τὸ 1/3 ἀποτελοῦν τὸν ἀριθμὸν 33;

Ἐστάλη ἀπὸ Ἰωάννη Κ. Βασιλειάδου.

24. Παίγνιον. Σχημάτισον τὸ κατωτέρω σχῆμα διὰ μονοκοινοῦλας, χωρὶς νὰ διέλθῃ ἡ γραφίς διὰ γραμμῆς χαρακτηριστικῆς ᾄθῃ.

Ἐστάλη ἀπὸ τοῦ Κοροβαλλοῦ.

25. Ἐρώτησις. Ποῖα εἶνε τὰ ἀντίθετα τῶν ἑξῆς λέξεων: 1. Μεγάλος. — 2. Τρελλός. — 3. Μαλακός. — 4. Καρέκλα. — 5. Ὀρθός. — 6. Ἠλίθιος. — 7. Πατήριον. — 8. Τράπεζα. — 9. Ὀφθαλμός.

Ἐστάλη ἀπὸ τῆς Μικροῦλας Τραλαλά.

26. Λογοπαίγνιον. Ποῖα πύλαι δὲν εἶνε ψυχραὶ;

Ἐστάλη ἀπὸ τῆς Χίνας τοῦ Ἰακτινοῦ.

27. Λογοπαίγνιον. Διατί ὀμοιάζει ἡ μοναχὴ μὲ τὸν ἄρτοποιόν;

Ἐστάλη ἀπὸ τῆς Ἀρσανειάδος.

28. Ἀπροσδόκητον. Ὅταν εἰσπρῶμιθε εἰς ἓν σκοτεινὸν δωμάτιον μὲ φῶς εἰς τὰς χεῖρας, τί βλέπομεν;

Ἐστάλη ἀπὸ τῆς Τσάτσα Γελιστής.

29. Γρίφος. Μυῖα μέλι-τρώγει, νοῦ τε πίνεν.

Ἐστάλη ἀπὸ Ζ. Α. Γ.

30. Γρίφος. Ἄ, λόγος, ἄτων, χρή, σύ, μόνο, μελὼν, Κέας, χόλου, μένος, ἴσα, χρηστά.

Ἐστάλη ἀπὸ τοῦ Ἀρμενοῦ.

Ἔα τοὺς μανθάνοντας τὴν γαλλικὴν.

31. Charade.

Adjectif possessif, voilà pour mon premier.
 Mon second est un arbre, ainsi que mon entier.

32. Question drôlatique.

Quelle est l'île qui pourrait bien trouver sa place sur la tête d'un coq?

ΛΥΣΕΙΣ

1. Οἱ διδόντες συμβουλὰς ἄνευ παραδειγμάτων ὀμοιάζουν πρὸς τοὺς πασσάλους ἐκεινοὺς τῆς ἐροχῆς, οἵτινες δεικνύουσι τὸν δρόμον χωρὶς νὰ τὸν διατρέξωσι. — 2. Πυραμὶς (Πυρὰ, μῦς). — 3. Ὑδραῖος (Ἵδρα, ἴος). — 4. Πηγνῆς (Π, Ν, ὄς). — 5. Γυνή (Γῆ, Ν). — 6. Ἀλέκτωρ (Ἄλλ', Ἐκτωρ). — 7. Βίαις, ἴα. — 8. Νόει καὶ πρᾶττι (Ναῖς, ὄρος, ἔμψρον, ἰσόμενος, κακός, ἄφρον, ἀνίκανος, πολὺ, ῥωμαίος, ἀλήθεια). — 9. Ποταμός. — 10. Τὸ αὐγόν. — 11. Μίλων (μῆλον) ὁ Κροτωνιάτης. — 12. Ὁ ἀριθμὸς ἑξ (ἄϊξ).

Τὰ ὀνόματα τῶν λυτῶν θὰ δημοσιευθῶσιν εἰς τὸ προσεχὲς τεύχος.